

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

**HUMAKOn kansainvälisen tutortoiminnan
kehittäminen
Toimintaopas kv-tutoreille**

Minna Suominen

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

4 / 2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Minna Suominen	Sivumäärä 37 ja 51 liitesivua
Työn nimi HUMAKOn kansainvälisen tutoroinnin kehittäminen – Toimintaopas kv-tutoreille	
Ohjaava(t) opettaja(t) Molla Walamies, Annamari Maukonen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO, Marianna Rantanen	
Tiivistelmä <p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKOn kansainvälistä tutorointia. Kv-tutorointia kaipasi kehittämistä, koska sille ei ole luotu kunnollista pohjaa. Ihmisten vuosittainen vaihtuvuus kv-tutoreiden kesken sekä HUMAKOn hallituksessa ei ole päässyt luomaan tarpeeksi vankkaa alustaa kansainväliselle tutoroinnille, sillä tietotaito on kulkenut ihmisten mukana. Pohjan puuttuessa toiminta ei ole ollut tarpeeksi organisoitua.</p> <p>Tärkeimpänä tiedonhankintamenetelmänä olen käyttänyt omakohtaisia kokemuksiani. Olen toiminut Humakissa opiskeluni aikana kolmena lukukautena kv-tutorina ja ollut vaihto-opiskelijana. Omakohtaisten kokemusten kautta olen oppinut suurimman osan kv-tutoroinnissa huomioitavista asioista. Omien kokemusten tueksi ja tiedon varmistukseksi hankin lisätietoa kyselyiden ja konsultoinnin avulla. Lisäksi vertailin muiden korkeakoulujen opiskelijakuntien kv-tutorointiin suunnattuja oppaita omaani. Monipuolisten tiedonhankintamenetelmien sekä omien kokemusten avulla olen luonut ammattimaisesti ja huolella oppaan, mikä osoittaa tuottajan ammattitaidon ja merkityksen ammattialalle.</p> <p>HUMAKOn kv-tutoroinnin kehittämisen tuotoksena syntyi opas, jonka tarkoituksena on koota kv-tutorin työtehtävät yhdeksi paketiksi. Opas helpottaa kv-tutorkoulutusten järjestämistä sekä parantaa HUMAKOn kv-tutoroinnin laatua. Oppaassa kerrotaan käytännönläheisesti tehtävä tehtävältä, mitä kv-tutorin suositellaan tekemään ja ottamaan huomioon, kun vaihto-opiskelija saapuu Humakiin vaihtoon. Opasta voi soveltaa vaihto-opiskelijoiden lisäksi ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden, uusien opiskelijoiden tai kampusvaihdossa olevan opiskelijan tutorointiin. Nyt kun pohja kansainväliselle tutoroinnille on luotu, sitä on helppo lähteä jatkokehittämään.</p>	
Asiasanat tutorointi, kansainvälisyys, vaihto-oppilaat	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Cultural Management

ABSTRACT

Author Minna Suominen	Number of Pages 37 + 51
Title Developing HUMAKO's international tutoring – Operation guide for international tutors	
Supervisor(s) Molla Walamies, Annamari Maukonen	
Subscriber and/or Mentor Student Union HUMAKO of Humak University of Applied Sciences	
Abstract <p>The aim of this functional thesis was to develop international tutoring in a student union HUMAKO of Humak University of Applied Sciences. International tutoring needed developing, because it didn't have any basis. People, who work for international tutoring, are changing too often and taking their know-how, while they leave. Without the basis the international tutoring isn't enough organized.</p> <p>The most important methods for information retrieval were my own experiences as an international tutor and an exchange student. With those experiences I've learned the most about international tutoring. Other methods I used were inquiry and consultation. In addition I compared my guide to other universities student union's guides of international tutoring and developed my guide's content by dint of them. With these versatile methods I've created professionally and carefully a guide, which is an indication of the culture producer's skills and the significance of the producer field.</p> <p>By developing the international tutoring in HUMAKO the guide came into existence, which purpose is to tell about international tutor's tasks. The guide helps to organize training for international tutors and make better the quality of HUMAKO's international tutoring. The guide tells step by step, what international tutor is recommended to do, when exchange student comes to Humak. The guide can be utilized also for foreign degree students', new students' or Finnish exchange students' tutoring. Now when the basis for international tutoring is done, it's ready to develop more.</p>	
Keywords tutoring, internationality, exchange students	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

1 JOHDANTO	5
2 VAATIMUKSET KANSAINVÄLISYYDELLE AMMATTIKORKEAKOULUISSA	6
2.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön vaatimukset kansainvälistymiselle	6
2.2 Kansainvälisyyden toteutuminen Humakissa	8
2.3 HUMAKOn toiminta	11
3 KANSAINVÄLINEN TUTOROINTI	13
3.1 Mitä kv-tutorointi on?	13
3.2 Kv-tutoroinnin haasteet	15
3.2.1 Kulttuurierot ja stereotypiat	15
3.2.2 Kulttuurishokki ja vaihdon jälkeinen masennus	15
3.2.3 Vaihto-opiskelijan integroiminen	18
3.3 Ryhmäyttäminen ja ryhmänohjaus	19
4 TIEDONHANKINTAMENETELMÄT JA SAADUT VASTAUKSET	21
4.1 Tiedonhankinnan lähtökohdat	21
4.2 Saadut vastaukset	23
4.2.1 Kyselyistä	23
4.2.2 Konsultoinneista	24
4.2.3 Muista oppaista	25
4.2.4 Omakohtaisista kokemuksista	26
5 TOIMINTAOPAS KV-TUTOREILLE	26
5.1 Tuotteistetut palvelut kv-tutorin apuna	26
5.2 Oppaan koonti ja sisältö	27
5.3 Graafinen ilme	28
5.4 Oppaan jakelu ja päivittäminen	28
6 LOPPUPOHDINTA JA KEHITYSTOIMENPITEET	29
6.1 Oman työn arviointi	29
6.2 Kehitysehdotuksia kv-tutortoimintaan	30
6.3 Muita kehitysehdotuksia	32
LÄHTEET	34
LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tilaaja on Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO. Jäsentensä etujen valvominen ja edistäminen eritoten koulutus- ja sosiaalipoliittisissa asioissa on yksi HUMAKOn päätehtävistä. Opiskelijakunta on Humakin opiskelijoiden ja henkilökunnan välinen linkki. Tutortoiminnan ylläpito, tutoreiden koulutus sekä erilaisten opiskelijatapahtumien järjestäminen on myös HUMAKOn tehtävänä. (HUMAKO 2013a.)

Kansainvälinen tutorointi on itselleni läheinen aihe, koska olen toiminut Humakissa opiskeluni aikana kolmena lukukautena Jyväskylän kampuksen kv-tutorina sekä ollut vaihto-opiskelijana. Aloittaessani itse kv-tutoroinnin en saanut minkäänlaista koulutusta aiheeseen. Kv-tutorointia olen oppinut kokemuksen kautta, jolloin olen huomannut, että kv-tutoreiden koulutukselle ja ylipäätään kansainvälisen tutortoiminnan paremmin organisoimiselle HUMAKOssa olisi tarvetta, koska kunnollista pohjaa toiminnalla ei ole ollut. Opinnäytetyön tilaajaksi luontevasti muotoutui HUMAKO, koska HUMAKO organisoii koko tutortoimintaa Humakissa.

Kansainvälisen tutortoiminnan kehittämiseksi ja kv-tutoreiden koulutuksen pohjaksi laadin opinnäytetyön tuotoksena toimintaoppaan kv-tutoreille (Liite 8). Oppaassa kerrotaan käytännönläheisesti tehtävä kerrallaan mitä kv-tutorin työtehtäviin kuuluu, kun vaihto-opiskelija saapuu Humakiin vaihtoon. Oppas on etenkin aloittelevalle kv-tutorille apuna ja tukena kv-tutoroinnin työnkuvan hahmottamisessa ja käytännön toiminnan toteuttamisessa. Oppaan avulla pyritään tukemaan kv-tutoreita koko heidän tutorointinsa ajan. Oppaassa olevat liitteet ovat tarkoitettu helpottamaan kv-tutorin tehtäviä. HUMAKOlla ei ole vastaavaa opasta entuudestaan.

Käsittelen opinnäytetyön aluksi ammattikorkeakouluille osoitettuja vaatimuksia ja kerron miten ne toteutuvat Humakin ja HUMAKOn toiminnassa. Sen jälkeen avaan kv-tutoroinnin haasteita. Haasteiden jälkeen kerron tiedonhankintamenetelmistä, menetelmien avulla saaduista vastauksista ja oppaan kokoamisesta. Opinnäytetyö päättyy pohdintaan, jossa arvioin omaa onnistumistani ja annan kehitysehdotuksia kv-tutoroinnin käytännön toimintojen parantamiseksi.

2 VAATIMUKSET KANSAINVÄLISYYDELLE AMMATTIKORKEAKOULUISSA

2.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön vaatimukset kansainvälistymiselle

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut muodostavat yhdessä korkeakoulujärjestelmän, jota kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä ja alueellisiin tarpeisiin joustavasti vastaavana kokonaisuutena (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013a). Opetus- ja kulttuuriministeriö (myöhemmin OKM) tukee yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kansainvälistä yhteistyötä ja verkottumista. Keinoina ovat englanninkielisen opetuksen lisääminen, opiskelijavaihdon mahdollisuuksien edistäminen sekä Venäjä-osaamisen ja yhteistyön vahvistaminen. Sekä vaihto-opiskelijoiden että ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden kokonaislukua pyritään kasvattamaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa ammattikorkeakoulujen kehittämishankkeita, joiden pyrkimyksenä on ammattikorkeakoulujen kansainvälisyyden tukeminen ja kehittäminen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013c.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on laatinut korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian vuosille 2009 – 2015, joka kytkeytyy Suomessa keväällä 2007 kautensa aloittaneen hallituksen laajaan korkeakoululaitoksen ja julkisen tutkimusjärjestelmän uudistusohjelmaan. Uudistusohjelman tärkeimpiin hankkeisiin kuului muun muassa ammattikorkeakoululain tarkastaminen sekä korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen. Korkeakoulujen kansainvälistymiskehitystä tulisi nopeuttaa toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten takia, voimavaroja lisätä sekä kohdentaa korkeakoulujen kehittämisen ja profiloinnin kannalta oleellisille alueille. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009, 10.) Eurooppalaisessa korkeakoulu- ja tutkimusyhteistyössä Suomi on ollut aktiivinen tekijä, vaikka useat tutkimukset ja vertailut osoittavat muuta. Niissä kansainvälisyyden vähyys nouseekin heikkoudeksi. Ulkomainen tutkimus- ja kehitysrahoitus sekä ulkomaisten opiskelijoiden, tutkijoiden ja opettajien määrä voisi olla suurempi. Suomalaiset opiskelijat ja tutkijatkaan eivät ole enää lähteneet ulkomaille yhtä paljon kuin aiemmin. Suomi ei ole tarpeeksi

kiinnostava työympäristö teolliselle tuotannolle, huipputekniikalle sekä osaajille. Suomi voisi nauttia enemmänkin globalisaatiosta ja kansainvälistymisestä, sillä Suomella on hyvä maine koulutus- ja tutkimusjärjestelmänä muualla maailmassa. Edellä mainittujen asioiden takia hallitusohjelmaan lisättiin kohta kansallisen strategian luomiselle korkeakoulutuksen kansainvälistymiseen. (mt., 4 – 5.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön laatima korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia antaa korkeakoulujen kansainvälistymiskehitykselle suunnan lähivuosien ajalle. Strategiaan on määritelty tavoitteet ja tahtotila vuodelle 2015 sekä tavoitteisiin pääsemiseksi liittyvät keskeiset keinot ja politiikkatoimet. Konkreettisia toimenpiteitä on listattu yli 30 kappaletta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009, 5.) Toimenpiteet on kohdistettu poistamaan esteitä ja heikkouksia korkeakoulujen kansainvälisyydessä sekä vahvistamaan toimintaedellytyksiä korkeakoulujen kansainväliselle yhteistyölle. Kansainvälisesti vahvan ja vetovoimaisen korkeakoulu- ja tutkimusyhteisön rakentaminen Suomeen on strategian tavoitteena. (mt., 10.) Korkeakoulujen kansainvälinen verkottuminen vahvistaa kehityspotentiaalia niiden toimialueella, osaamisen tasoa yleisesti, resurssipohjaa, kykyä kilpailuun ja innovaatioon sekä monipuolistaa alueen elinkeinoelämää. Kansainvälinen liikkuvuus suo mahdollisuuksia työskennellä ja verkostoitua oman alan huippujen kanssa sekä kulttuurien ja yhteiskuntien välinen keskinäinen ymmärrys lisääntyy. Kansainvälistyminen edistää globaalin vastuun ymmärtämistä sekä henkistä kasvua yksilöllä. (mt., 15 – 17.)

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laatua parannetaan kansainvälistymisstrategiassa vahvistamalla suomalaisten korkeakoulujen kansainvälistymistä viidellä päätavoitteella. Tavoitteena on luoda korkeakouluyhteisö, joka on aidosti kansainvälinen, lisätä korkeakoulujen laatua ja vetovoimaa, edistää osaamisen vientiä ja globaalia vastuuta sekä tukea monikulttuurista yhteiskuntaa. (mt., 10 – 11.) Strategian tavoitteet sisällytetään sopimuskaudesta 2010 – 2012 lähtien Opetusministeriön, Suomen Akatemian, Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMOn sekä korkeakoulujen sopimukseen. (mt., 55.)

Erasmus-ohjelma

Elinikäisen oppimisen ohjelman (Lifelong Learning Programme, LLP) alaohjelma Erasmus on päämahdollistaja vaihto-opiskelun tapahtumiselle Humakissa. T. Sorvojan (henkilökohtainen tiedonanto 20.11.2012) mukaan Humakiin tulee vuosittain vaihtoon 20–40 vaihto-opiskelijaa. Suurimmat hakumäärät kohdistuvat kulttuurituotannon ja järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmiin.

Erasmus-ohjelma tukee yhteistyötä eurooppalaisissa korkeakouluissa sekä opiskelijoiden ja opettajien korkeakoulujen välistä vaihtoa. Korkeakoulujen ja työelämän välinen yhteistyö ja liikkuvuus on ohjelmassa myös tuettuna. (CIMO 2012a.) Erasmus-ohjelma on perustettu vuonna 1987. Ohjelmaan voivat ottaa osaa Euroopan 33 maassa olevat korkeakoulut. Suomi on ollut mukana Erasmus-ohjelmassa vuodesta 1992 lähtien. Ohjelma on maailman suurin vaihto-ohjelma, kun katsotaan sekä rahoituksen että vaihtoon osallistuvien henkilöiden määrää. (CIMO 2012b, 6.)

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyönkeskus CIMO on julkaissut vuonna 2012 Erasmus-ohjelmaan osallistuneiden suomalaisten korkeakoulujen tilastoja vuosilta 2007 – 2010. Julkaisussa kerrotaan Suomesta lähteneen edellä mainittujen vuosien aikana yhteensä 10 230 opiskelijaa vaihtoon sekä ammattikorkeakouluista että yliopistoista. Suomalaisiin korkeakouluihin on sen sijaan tullut vaihtoon samojen vuosien aikana yhteensä 18 268 opiskelijaa. (CIMO 2012b, 14.) Yliopiston ja ammattikorkeakoulun opiskelijavaihdon välisiä lukumääriä vertaillen yliopistojen osuus oli enemmän. Ammattikorkeakouluista lähti vaihtoon vuosina 2007 - 2010 4 386 opiskelijaa ja saapui 7 686 vaihto-opiskelijaa, kun samaan aikaan yliopistoista lähti vaihtoon 5 844 opiskelijaa ja saapui 10 576 opiskelijaa. (mt., 17.) Suomeen vaihtoon saapuvien määrästä vuosina 2007 – 2010 Humakiin tuli yhteensä 97 vaihto-opiskelijaa samalla kun Humakista lähti vaihtoon 78 opiskelijaa (mt., 18).

2.2 Kansainvälisyyden toteutuminen Humakissa

Opetus- ja kulttuuriministeriön, ammattikorkeakoulujen ylläpitäjien ja ammattikorkeakoulujen välille laaditaan sopimus, jossa käydään läpi ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavat keskeiset tavoitteet, niiden seuranta sekä toiminnan kehittäminen. Sopimus laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sopimuksen voimassaoloajan puolella välissä Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa korkeakouluille kirjallisen palautteen sopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden onnistumisesta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013b.) Opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen Humanistinen ammattikorkeakoulu Oy ja Humanistinen ammattikorkeakoulu laativat syksyllä 2010 tavoitesopimuksen kaudelle 2010 – 2012. Sopimuksessa mainittuna yhtenä keskeisenä kehittämiskohteena toiminnassaan Humakilla oli kansainvälistymisen vahvistaminen. Tavoitteena oli henkilöstön kv-osaamista parantamalla vahvistaa Humakin kansainvälistymisen toimintaedellytyksiä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010.)

Humak laati oman kansainvälistymisstrategian vuosille 2010 – 2012, joka vastasi määriteltyihin vaatimuksiin sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiassa että edellä mainitussa tavoitesopimuksessa. Humakin toimintatavoitteena on vuoteen 2015 mennessä edesauttaa Euroopan korkeakoulualueen kehittämiseen tähtävien pyrkimysten toteutumista (Humanistisen ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2012, 2009). Kansainvälistymisstrategiassaan Humak korostaa OKM:n korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiassa mainituista painopistealueista erityisesti olevansa monikulttuurinen, laadukas ja vetovoimainen Humak vuoteen 2015 mennessä. Humakissa kansainvälistyminen ei ole muusta toiminnasta erillään oleva toimintalue vaan pikemminkin toimintaperiaate. Kansainvälisen toiminnan periaatteena on sitouttaa organisaatio kokonaisuudessaan toimimaan niin, että edellä mainituille toimintoille on olemassa riittävät taloudelliset resurssit ja että kansainvälistyminen on ohjenuorana myös opetussuunnitelmatason työskentelylle. (mt.)

Humakin kansainvälistymisstrategiassa monikulttuurisuuden tavoitteesta on määritelty seuraavaa. Kansainvälistyminen osaksi oppilaitoksen arkipäivää mahdollistuu luomalla kotimaassa tapahtuvalle kansainväliselle toiminnalle rakenteet. Korkeakoulun henkilökunta ja opiskelijat sitoutetaan osaksi kansainvälistymisen prosessia muista maista saapuvien vierailijoiden, vaihto-opiskelijoiden,

ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden ja ulkomaille suuntautuvien opintomatkojen avulla. Opiskelijoiden on määrä osallistua kansainvälisiin hankkeisiin sekä vieraskielisiin opintojaksoihin yhdessä ulkomaalaisten vaihto-opiskelijoiden kanssa. Maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille tarjotaan Humakissa koulutusmahdollisuuksia. Humak tukee HUMAKOn kansainvälistä tutortoimintaa. Laatua ja vetovoimaa Humakiin lisätään muun muassa kehittämällä pitkäjänteisesti erilaisia kansainvälisiä liikkuvuustoimia. Liikkuvuustoimet tarkoittavat opiskelijavaihtoja, työharjoittelua ulkomaille sekä lehtoreiden, tutkijoiden ja muun henkilöstön opetus- ja asiantuntijavierailuja. Ulkomaalaisten korkeakoulujen kanssa luodaan yhteistyössä yhteistutkintoja, jotka lisäävät opetuksen laatua. Humak pyrkii saamaan ulkomaalaistaustaisia opettajia henkilökuntaan. (Humanistisen ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2012, 2009.)

Rakenteellinen kehittäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön Humakille antamassa kirjallisessa palautteessa OKM vaati Humakia vähentämään koulutuspaikkoja kulttuurituotannon koulutusohjelmasta ammattikorkeakouluihin kohdistettujen määrärahasäästöjen vuoksi. OKM lisäksi katsoi, että ammattikorkeakoulun oli välttämätöntä koota ohjelmia harvemmille paikkakunnille ohjelmien laadun ja vaikuttavuuden sekä vetovoiman parantamiseksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011.) OKM:n antama palaute sekä OKM:n ja Humakin välinen yhteinen sopimus ammattikorkeakoulun rakenteen tiivistämisestä pakottaa Humakin muuttamaan nykyisen yhdeksän kampuksen toimintamallin neljäksi, monialaiseksi yksiköksi. Ministeriö edellyttää rakenteen uudistamista, jotta Humak olisi monikulttuurinen, laadukas ja vetovoimainen ammattikorkeakoulu vuonna 2015. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012b.)

Vaikka Humakin nuorten koulutus päättyy Joensuun, Tornion ja Äänekosken kampuksilla, uudistus ei vaikuta koulutustarjontaan. Edellä mainituilla kampuksilla viimeinen opiskelijahaku oli vuonna 2012. Kun kyseisenä vuonna aloittaneet opiskelijat valmistuvat, päättyy kampusten toiminta. (mt.) Humakin neljä alueyksikköä tulevat olemaan Jyväskylässä, Kuopiossa, pääkaupunkiseudulla ja Turussa. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012a.) Kukin yksikkö rakentuu vähintään

kahden toimialan koulutusta sisältävästä kampuksesta sekä TKI-yksiköstä, jotka yhdessä vastaavat koulutuksen ja TKI-toiminnan toteutuksesta sekä opiskelijoiden ohjauksesta. Muutokset tapahtuvat vuosien 2013 – 2017 välisenä aikana. Päätös rakenteen uudistamisesta turvaa Humakin taloudellisen itsenäisyyden ja vakavaraisuuden pitkällä tähtäimellä vaikka ammattikorkeakoulujen määrärahoja leikataankin. Säästöjen toteutuminen varmistetaan kehittämistoimenpiteillä koulutuksen laatua vaarantamatta. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012b.)

2.3 HUMAKOn toiminta

Humakin ja HUMAKOn välille on laadittu vertaistutorointisopimus vuonna 2012, jonka tarkoituksena on taata jokaisella kampuksella tutortoiminnan yhtenäisyys ja laatu (Vertaistutorointisopimus 2012). Edellä mainitun sopimuksen aikaisessa mallissa pääosin ensimmäisen vuoden opiskelijat ovat tahtoneet kouluttautua tutoreiksi ja he ovat sitoutuneet toimintaan kahden vuoden ajaksi. Tutorointi on tapahtunut toisen ja kolmannen opiskeluvuoden aikana. Kaikki tutoriksi tahtoneet opiskelijat koulutettiin vertaistutoreiksi, jonka jälkeen he saivat vielä jatkokouluttautua kahdelle valitsemalleen eri osaamisalueelle, esimerkiksi kv- ja vaihto-opiskelijoiden tutorointiin sekä markkinointiin. Tutortoiminnan yhtenäisyys ja laatu eivät ole kuitenkaan kampuksilla toteutuneet, sillä tutorina on saattanut toimia henkilö, jolla ei ole tehtävänmukaista koulutusta. Lisäksi tutoreiden määrä verrattuna tutoroitaviin opiskelijoihin on vaihdellut eri kampuksien välillä suuresti, esimerkiksi aina tutoreita ei ole ollut riittävästi vaihto-opiskelijoille. Myöskään tutoreiden jatkokouluttautumisen välineenä käytetyt AC-koulutukset eivät ole toimineet toivotulla tavalla ja koulutuksissa ylipäättään on ollut vähän osallistujia. Humakin rakenteellisten uudistusten takia jatkossa opiskelijat opiskelevat kampuksella vain opintojensa kaksi ensimmäistä vuotta. Kolmannen vuoden alussa opiskelijat siirtyvät kampukselta TKI-keskukseen. Tutortoiminnan yhtenäisyyden ja laadun vajauksen sekä rakennemuutosten takia HUMAKO laati keväällä 2013 Humakin johtoryhmälle esityksen tutortoiminnan uudistamisesta. (Esitys tutortoiminnan uudistamisesta 2013.)

HUMAKOn esittämässä uudessa mallissa tutortoiminta on jaettu neljään eri opintojaksoon, joista opiskelija voi halutessaan valita kaksi eri tutorkokonaisuutta tai vaihtoehtoisesti toimia esimerkiksi pelkästään yhden opintojakson tehtävissä. Tällöin tutoreiden tehtävät keskittyvät juuri omaan erityisosaamiseen. Opintojaksot ovat vertaistutorointi, kansainvälinen tutorointi, markkinointitutorointi ja callidustutorointi. Vertaistutorin tehtävänä on toimia aloittavan opiskelijan tukena eli ”vertaisena” sekä ryhmäyttää ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat. Kv-tutorin tehtävänä on toimia kansainvälisen vaihto-opiskelijan tukena ja ohjaajana. Callidustutorointi tarkoittaa kokemustutorointia eli oman erityisosaamisensa jakamista muille opiskelijoille esimerkiksi opintopiirin kautta. Callidustutoroinnin voi tehdä myös toimimalla liikuntatutorina. Markkinointitutorin tehtäviin kuuluu markkinoida Humakia messuilla ja kouluvierailuilla. Kaikki koulutukset suoritetaan live-koulutuksena ja AC-koulutuksista luovutaan. Jokaisen tutorin tehtävänä on vastata omasta vastuualueestaan, jolloin päällekkäisiä toimintoja ei ole. (Esitys tutortoiminnan uudistamisesta 2013.)

Laaditussa esityksessä HUMAKO ehdotti tutortoiminnan kehittämiseksi selkeitä tutoreiden haku-, valinta- ja koulutusaikoja sekä niiden etukäteen suunnittelua ja sopimista Humakin ja HUMAKOn kesken, koska se edesauttaisi jokaisen tutoriksi tahtovan opiskelijan mahdollisuutta osallistua tutorkoulutuksiin. Jatkossa tutoreita koulutettaisiin vuosittain 33 henkeä vertaistutorointiin, 10 henkeä callidus-tutorointiin, 10 henkeä markkinointiin ja 20 henkeä kv-tutorointiin. Tämä tarkoittaisi kahdeksaa aloittavaa opiskelijaa kohden yhtä vertaistutoria ja kolmea vaihto-opiskelijaa kohden yhtä tutoria. Markkinointiin ja callidus-tutorointiin pyritään valitsemaan henkilöt tasaisesti eri yksiköistä. Näin laskiessa tutoreiden määrä on mahdollista pitää hallinnassa ja tutoreilla on mahdollisuus kerätä 5 opintopistettä tutoroinnista vuodessa. Tämä ei onnistu, jos tutoreiden määrää ei selkeästi rajata. (mt.)

Tutortoiminnan uudistamisen myötä HUMAKO haluaa taata kaikille Humakin opiskelijoille yhtäläisen tason tutortoiminnan toteutuksessa. Tutoreiden täytyy olla yhtä päteviä eri kampuksilla. Tutortoiminnan uudelleenorganisoinnilla yksittäisen tutorin tavoitteet toiminnalle selkeytyvät ja tutorin tehtävät keskittyvät yksittäiseen osakokonaisuuteen. Uuden tutortoimintamallin mukainen sopimus päivitetään Humakin ja HUMAKOn välille. (mt.) M. Rantasen (henkilökohtainen tiedonanto 10.4.2013) mukaan Humakin johtoryhmä hyväksyi esityksen 9.4.2013.

Aiemmin mainitussa Opetus- ja kulttuuriministeriön, ammattikorkeakoulujen ylläpitäjien ja ammattikorkeakoulujen välisessä tavoitesopimuksessa mainittiin yhtenä keskeisenä tavoitteena parantaa henkilöstön kv-osaamista. Humakin henkilöstöön kuuluvat omalla tavallaan myös HUMAKOn kouluttamat kv-tutorit, joten yhtäläillä heidänkin kv-osaamistaan tulee parantaa. HUMAKOn laatima esitys tutortoiminnan kehittämisestä sekä toimintaoppaani yhdessä kehittävät kv-tutoreiden koulutusta, joka taas vaikuttaa kv-tutoreiden osaamiseen ja pätevyyteen. HUMAKO organisoii koulutukset käytännössä toimivammaksi kokonaisuudeksi, kun taas laatimani toimintaopas kehittää kv-tutoreiden koulutuksen sisältöä kattavammaksi kokonaisuudeksi. HUMAKOlla ei ole vastaavaa opasta kv-tutoroinnista entuudestaan, joten laatimani toimintaopas kokoaa monen henkilön niin sanotun hiljaisen tiedon toimivaksi pohjaksi kv-tutoroinnille. Kv-tutorointia on oppaan pohjalta myös helpompi lähteä jatkokehittämään, koska alusta ja puitteet ovat luotuna.

3 KANSAINVÄLINEN TUTOROINTI

3.1 Mitä kv-tutorointi on?

Kv-tutorointi on vaihto-opiskelijan avustamista uuden ympäristön kohtaamisessa (Huovinen 2005, 32). Kv-tutorin tehtäviin kuuluu auttaa ja tukea vaihto-opiskelijoita sopeutumaan Suomeen, opiskelupaikkakuntaan ja – elämään. Kv-tutorin tehtäviä ovat myös yhteydenotto vaihto-opiskelijaan ennen hänen saapumistaan Suomeen, vaihto-opiskelijan auttaminen käytännön asioissa opiskelupaikkakunnalle saapuessa sekä vaihto-opiskelijan säännöllinen tapaaminen koko vaihtojakson ajan. (SAMOKin ohjaussuositukses 2012).

Omasta kokemuksestani lisään kv-tutorin tehtäviin vielä vaihtoajan jälkeisen työn, sillä kv-tutorointi on kokonaisvaltainen prosessi. Vaihtoajan jälkeiseen työhön kuuluu pitää yhteyttä vaihto-opiskelijaan hetki vielä vaihdon päättymisen jälkeenkin. Tarkoituksena on koko vaihtoajasta saada vaihto-opiskelijan mieleen jäämään miellyttävä, hauska ja ikimuistoinen kokemus. Hyvin onnistuneella vaihtoajalla on

suuri merkitys, koska silloin vaihdossa olleet opiskelijat välittävät positiivista kuvaa vaihtokoulustaan eteenpäin omissa kotikorkeakouluissaan, joka tuo jatkossakin vaihto-opiskelijoita Humakiin.

Kv-tutorin asenne

Verrattuna suomalaisten opiskelijoiden tutorointiin vaihto-opiskelijoiden tutoroinnissa lisämausteen tuo kansainvälisyys, joka näyttäytyy muun muassa kulttuurieroina, stereotyyppinä sekä kulttuurishokkina. Kansainvälisyyden takia kv-tutorin on hyvä omata asenteessaan muutamia seuraavia asioita, jotta työ olisi mahdollisimman hedelmällistä sekä kv-tutorille itselleen että tutoroitaville vaihto-opiskelijoille.

Aidolle kulttuurien väliselle kohtaamiselle hyviä eväitä ovat ennakkoluulottomuus ja avoimuus yhdistettynä terveeseen itsetuntoon ja oman kulttuurinsa tuntemukseen (Kantokorpi 1994, 19). Omasta kokemuksestani lisään, että kv-tutorille on eduksi olla asenteeltaan myös empaattinen ja vuorovaikutustaitoinen. Kv-tutorin työssä on tärkeää osata samaistua vaihto-opiskelijan asemaan, koska silloin ymmärtää paremmin, mitä itse toivoisi, jos olisi samanlaisessa tilanteessa kuin vaihto-opiskelija. Ymmärsin tämän itse vaihdossa ollessani. Aina kv-tutorin ja vaihto-opiskelijan ajatukset eivät täsmää, joten silloin samaistumisesta ja vuorovaikutuksesta on suuri apu.

Opi ja ohjaa sosiaali- ja terveysalalla-kirjassa käsitellään kulttuurisensitiivisyyttä, joka yhtäläillä koskee kv-tutoria. Kulttuurisensitiivisyys tarkoittaa oikeanlaista asennoitumista vieraan kulttuurin kohtaamiseen. Toimia voi inhimillisesti ja hyvää mieltä tuottaen vaikka ei tuntisikaan perinjuurin toisen kulttuuria. Tärkeämpää on aito halu auttaa ja kunnioitus toisen persoonaa kohtaan kuin yksityiskohtaiset tiedot vieraasta kulttuurista. (Laine & Ruishalme & Salervo & Sivén & Välimäki 2005, 196.) Humakissa vaihdossa olleen opiskelijan mukaan tärkeintä vaihto-opiskelijoiden kohtaamisessa on ihmisten keskinäinen tunnelma (E. Stašová, henkilökohtainen tiedonanto 25.9.2011). Aito halu auttaa ja olla mukana kansainvälisessä toiminnassa välittyy kv-tutorilta vaihto-opiskelijalle, jolloin se luo hyvän maaperän keskinäisen luottamuksen syntymiselle.

3.2 Kv-tutoroinnin haasteet

3.2.1 Kulttuurierot ja stereotypiat

Kulttuurierot tarkoittavat eri tilanteissa sosiaalisesti opittuja käytänteitä, joita tuotetaan aina uudestaan vuorovaikutuksessa (Tiittula 2005, 134). Kulttuurieroja ovat muun muassa ihmisten erilainen aikakäsitys sekä poikkeava käsitys keskusteluetäisyyden mitasta. Kielenkäytössä ja viestinnässä on myös kulttuurieroja, esimerkiksi miten vitsi kerrotaan, ilmaistaan kohteliaisuutta ja puhutellaan vanhempia (mt., 125). Myös tervehtimisen voi tehdä monella eri tavalla; suutelemalla poskelle, kättelemällä tai halaamalla. Suomalaisesta liian läheinen tervehtimistapa voi alkuun tuntua jopa ahdistavalta, mutta ajan myötä kaikkeen tottuu ja loppujen lopuksi kättely voi tuntua jo suomalaisestakin tarpeettoman jäykältä tavalta tervehtiä. Kulttuurierot ovat rikastuttava asia, koska ne osoittavat ihmisille miten saman asian voi tehdä eri tavoin. Ei ole oikeaa tai väärää tapaa toimia, on vain erilaisia tapoja toimia.

Ihmisen elämän aikana muita maita kohtaan syntyy väistämättä median luomia ennakkokäsityksiä ja -luuloja. Suuren ihmisjoukon jakamaa yliyksinkertaistettua ja kaavamaista mielikuvaa ihmisestä, rodusta, kansasta, kulttuurista, instituutiosta tai tapahtumasta kutsutaan stereotypiaksi. Stereotypioihin kannattaa suhtautua kriittisesti, sillä ne eivät aina pidä paikkaansa. (Kantokorpi 1994, 12 – 13.) Kv-tutorin kannattaakin siis olla myös stereotyyppien suhteen avoin. Ne voivat jossain määrin pitää paikkansa, koska jostainhan ne aina syntyvät, mutta eivät silti välttämättä ole koko totuus. Kyllä suomalaisistakin levitetään maailmalla stereotypiaa hiljaisena, jurottavana kansana, jolle maistuu alkoholi, mutta ei sekään päde jokaisen kohdalla. Tapaamalla toisen maan natiivin näkee miten asiat oikeasti ovat.

3.2.2 Kulttuurishokki ja vaihdon jälkeinen masennus

Vieraan kulttuurin kohtaaminen sekä vanhan kulttuurin menettäminen synnyttävät kulttuurishokin. Kulttuurishokkiin liittyvät tuntemukset ilmenevät sekä psyykkisinä että fyysisinä oireina. Tuntemusten ja oireiden voimakkuus riippuu omasta henkisestä kapasiteetista, oman ja uuden kulttuurin erilaisuudesta sekä aiemmista kokemuksista. Kulttuurishokin oireet ovat aina yksilöllisiä. (Turun yliopisto 2012.) Kv-tutorin on tärkeää osata tunnistaa kulttuurishokin oireet, jotta voi olla tarpeen tullen avuksi vaihto-opiskelijalle.

Kulttuurishokin prosessin voi jakaa neljään vaiheeseen. Ensimmäisenä tulee *kuherruskuukausi*. Saapuessa uuteen maahan ja kulttuuriin kaikki tuntuu hienolta, mielenkiintoiselta ja jännittävältä. Ihminen on innostunut näkemään ja kokemaan kaikkea uutta. Toisena vaiheena tulee *shokkivaihe*, jonka huomaa siitä, kun pienet asiat alkavat ärsyttää. Ihminen huomaa olevansa tavallista väsyneempi, masentuneempi ja hänellä on koti-ikävä. Uusista asioista innostuminen on hankalaa. Shokkivaiheeseen auttaa aktiivisuus. Olisi hyvä löytää alkuaikojen innostus ja opiskella ahkerasti maan kieltä ja kulttuuria. Kolmas vaihe on *sopeutuminen*. Sopeutumisen tuloksena on kotoisa tunne uudessa kulttuurissa. Ihminen on oppinut toimimaan uuden kulttuurin ja maan vaatimalla tavalla ja ymmärtää miksi niin toimitaan. Oudot ja erilaiset tilanteet eivät aiheuta enää niin paljon kulttuurista stressiä kuin aiemmin. Neljäs vaihe eli *paluushokki* voi tulla kaikista rajuimpana tunteena. Uudelleensopeutuminen entiseen elämään voi tuntua vaikealta, koska vieraassa kulttuurissa ollessaan ihminen oppii uutta ja saa uusia kokemuksia. Vanhassa ympäristössä oman paikan löytäminen uudelleen voi viedä aikaa. Tästä syystä paluuseen kannattaa orientoitua hieman jo etukäteen miettimällä, mikä vanhassa ympäristössä odottaa. (Turun yliopisto 2012.)

Olen törmännyt itse sekä kv-tutorina että vaihto-opiskelijana kulttuurishokin lisäksi Erasmus-vaihdon jälkeiseen masennustilaan, jonka tunnustavat suurin osa vaihdossa olleista opiskelijoista. Englanninkielinen nimitys tälle mielentilalle vaihtelee eri lähteistä riippuen, mutta yleisimmät nimitykset ovat Post Erasmus Depression, Post Erasmus Syndrome ja Re-entry shock. Post Erasmus Depression on masennustila, joka iskee, kun vaihto-opiskelija palaa takaisin kotimaahansa. Koin itse tällaisia tuntemuksia vaihtoaikani jälkeen ja olen keskustellut tästä mielentilasta myös kv-tutorina Humakissa vaihto-opiskelijana olleiden opiskelijoiden kanssa. Post

Erasmus Depressionista on vähän mitään virallisempaa kirjallisuutta saatavilla, mutta Internetistä löytyy useita kirjoituksia tähän aiheeseen liittyen, pääosin vaihto-opiskelijoiden itsensä kirjoittamia. Yhtenä esimerkkinä mainitsen Renata Ajkain (2013) Life After Erasmus – artikkelin. Ajkai monien muiden vaihdossa olleiden opiskelijoiden tapaan kertoo artikkelissaan omista tuntemuksistaan vaihdon jälkeen jakaen siitä samalla tietoutta toisille vaihto-opiskelijoille, jotka ovat tai tulevat olemaan mahdollisesti samassa tilanteessa.

Nieminen (2012) kirjoittaa Erasmus-vaihdon jälkeisestä masennuksesta re-entry shokkina. Vaihdon aikana tutustuu moniin ihmisiin, jotka ovat samassa tilanteessa kuin itse. Suurinta osaa vaihto-opiskelijoista kiinnostaa kokeilla vaihtonsa aikana mahdollisimman paljon uutta ja ikimuistoista yhdessä. Toisessa maassa vietetyt kuukaudet opettavat paljon elämästä ja ihmissuhteista sekä avaavat uudenlaisen näkökulman todellisuuteen ja omaan minuuteen. Vaihto-aika on suurimmalla osalla helppoa ja huoletonta, joten paluu ja sopeutuminen omaan kotimaahan voi tuntua yllättävän vaikealta. Vaikka opiskelija palaakin vaihdon jälkeen tuttuun kulttuuriin, kaikki tuntuu uudelta. Hämmentävä olotila aiheuttaa tylsistymistä, yksinäisyyttä, lisääntyntä unentarvetta, epävarmuutta, kärsimättömyyttä, vieraantumista, kommunikaatiovaikeuksia ja palavaa halua palata takaisin ulkomaille. Sopeutumisvaikeudet omaan kulttuuriin johtuvat pääosin siitä, että asiat ovat muuttuneet poissaolon aikana ja vaihto-opiskelija on itse muuttunut vaihtokokemuksen myötä. Vaihto-opiskelija on aluksi innoissaan kotiinpaluusta ja läheisten tapaamisesta, mutta muutamien päivien tai viikkojen sisällä olo alkaa tuntua turhautuneelta. Se voi johtua siitä, että toisin kuin vaihto-opiskelija ajatteli, ympärillä olevat ihmiset eivät olekaan yhtä innokkaita kuulemaan jokaista vaihdon aikana tapahtunutta asiaa ja saattaa tulla tunne, että muut ihmiset eivät lainkaan ymmärrä ja tue vaihdossa ollutta. Vaihtoaikana oli luonnollista, että kaikki olivat erilaisia ja tekivät virheitä, mutta kotimaassa vaihtoonlähteneen opiskelijan odotetaan toimivan ja käyttäytyvän samalla tavoin kuin ennen vaihtoonlähtöä. Muut ihmiset ympärillä eivät huomioi sitä, että vaihdossa ollut on muuttunut vaihdon aikana ja osa muiden ihmisten tekemistä odotuksista voi tuntua vaihdossa olleesta vaikealta. Uuden ja vanhan minän yhdistäminen toisiinsa on hyvinkin haasteellista ja vie oman aikansa. (Nieminen 2012, 14 - 16.)

Vaihdon jälkeiseen masennukseen auttaa, kun tutustuu muihin vaihdossa olleisiin ja parhaillaan kotimaassa oleviin vaihto-opiskelijoihin sekä jatkaa yhteydenpitoa ihmisiin, joihin itse tutustui vaihdon aikana. Olemalla kärsivällinen ja hyväksymällä omat kummallisiltakin tuntuvat tuntemukset pääsee vaihdon jälkeisestä masennuksesta yli. Omaan kulttuuriin ja kotimaahan sopeutuessa kannattaa olla yhtä avoin ja luova kuin sopeutuessa vaihtomaankin kulttuuriin. (Nieminen 2012, 17.) Itse lisään vaihdon jälkeiseen masennukseen keinoksi järjestää myös kotimaassa elämänsä hauskoja asioita, jotka saavat arvostamaan omaa kotimaataan, elämää sekä läheisiään niin kuin aiemminkin. Tunteisiin ei pidä jäädä vellomaan vaan niistä kannattaa puhua, jotta niistä pääsee yli. On myös tärkeää myöntää itselleen, että oma asenne ja omat päätökset vaikuttavat aina oman elämän kulkuun. Vaihtoaikana ihminen vain helpommin ottaa käytettävissä olevasta ajasta kaiken irti, koska vaihdossa tajuaa paremmin ajan olevan rajallista.

Ulkoisten olosuhteiden muuttuminen aiheuttaa aina sisäisen prosessin, jonka aikana ihminen käsittelee muutoksen aiheuttamia vaikutuksia. Kukaan ei voi prosessilta suojautua vaikka kulttuuriset erot eivät olisikaan suuria. Muutto uudenlaiseen ympäristöön vaikuttaa identiteettiin, käsitykseen itsestä yksilönä ja kollektiivisen ryhmän (rotu, sukupuoli ja kansallisuus) jäsenenä. (Haavikko & Bremer 2009, 15.) On siis luonnollista, että omakuva muuttuu eikä sitä tarvitse pelätä. Se vain täytyy hyväksyä itse ja elää sen jälkeen sillä tavoin, mikä tuntuu itsestä oikealta ja hyvältä. Kv-tutorin on tämä koko prosessi hyvä tietää, jotta voi olla avuksi vaihto-opiskelijalle, jonka mielessä myllertää ajatukset entisestä ja nykytilanteesta. Psykologi ei tarvitse olla, mutta tämän prosessin ymmärtäminen auttaa kv-tutoria tulkitsemaan vaihto-opiskelijan tuntemuksia ja ajatuksia vaihtoprosessin eri vaiheissa hieman paremmin.

3.2.3 Vaihto-opiskelijan integroiminen

Vaihto-opiskelijan integroiminen uuteen kulttuuriin sekä elämäntyyliin on tärkeä osa kv-tutorin tehtävää, koska integroinnin onnistuminen vaikuttaa suuresti vaihto-opiskelijan vaihtoajan miellyttävyyteen. Sopeutumista vaikeuttaa kulttuurishokin syvyys, joka on jokaisella eriasteinen. Keinona integrointiin on ryhmäyttäminen, josta lisää seuraavassa luvussa.

Onnistuneeseen integraatioon vaikuttavat koulutustausta, yhteiskunnallinen asema kotimaassa, kielitaito, ikä, elämäkokemukset ja se, onko henkilö uudessa maassa läheisen kanssa vai yksin. Haluun ja mahdollisuuksiin kotoutua vaikuttaa myös uuden maan valtakulttuurin asenteet ja valmiudet ottaa vastaan vieraiden kulttuurien edustajia. Ihanteellisinta olisi, jos ihminen onnistuisi sisällyttämään uuteen, ehyeen identiteettiinsä kummankin kulttuurin parhaat ainekset. Tällöin hän omaksuu uudesta kulttuurista hyviä puolia hylkäämättä kuitenkaan kokonaan omaa vanhaa identiteettiään. Uuteen kulttuuriin sopeutuminen kasvattaa häntä ihmisenä ja hän saa mahdollisuuden entistä rikkaampaan, onnellisempaan elämään. (Laine & Ruishalme & Salervo & Sivén & Välimäki 2005, 201.)

3.3 Ryhmäyttäminen ja ryhmänohjaus

Tutortoiminnassa ohjaus- ja vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä taitoja, kun toimitaan ryhmässä. Tutortoiminnassa sosiaalinen vahvistaminen on tärkeässä roolissa niin tutoreiden kuin kampuksen opiskelijoiden kesken. (HUMAKO 2013b.)

Ryhmäyttäminen on prosessi, jossa tietoisesti kehitettävänä ja tuettavana on ryhmän jäsenten välinen vuorovaikutus, luottamus, viihtyminen ja tunteminen. Onnistuneessa ryhmäyttämisessä ryhmän jäsenet tuntevat olonsa ryhmässä mukavaksi ja turvalliseksi, jolloin he myös uskaltavat ilmaista vapaasti mielipiteensä sekä yrittää ja erehtyä. (Koulurauha 2012 – 2013.) Samasta syystä ryhmäyttäminen helpottaa vaihto-opiskelijoiden integrointia, koska hyvin ryhmäytetyssä ryhmässä jäsenet voivat olla omia itsejään ja tehdä yhdessä hauskoja asioita, jotka luovat positiivisia tuntemuksia. Positiiviset tuntemukset herättävät yhteenkuuluvuuden tunnetta ja integroituminen on helpompaa. Kv-tutorin tehtävänä on ryhmäyttää vaihto-opiskelijat ja suomalaiset opiskelijat keskenään.

Ryhmäyttäminen vaatii ryhmänohjausta. Opiskelijatuutorin käsikirjassa pohditaan tutorin ja ohjattavan ryhmän toimintaa sekä ohjaamista. Ryhmän toimintaan vaikuttavat näkymättömät jännitteet. Ryhmän toiminta rinnastetaan yleisesti jäävuoreen. Vedenpinnan yläpuolella näkyvissä oleva osa on se, mitä ryhmässä

virallisesti tehdään ja mitkä ovat ryhmän tavoitteet. Veden alla näkymättömissä ovat keskinäiset tunnesuhteet, ennakkoluulot, kilpailutilanteet ja muut tunteet sekä yksilötavoitteet. On tärkeää huomioida, että juuri nämä vedenpinnan alapuolella olevat tekijät luovat ryhmän todelliset toimintaedellytykset. (Härkönen 2003, 32.) Ryhmän sisällä tapahtuu jatkuvasti muutoksia. Nämä muutokset voidaan jakaa seitsemään eri vaiheeseen, jotka tutorin on hyvä tiedostaa ollessaan ryhmänohjaajana. Kaikissa ryhmissä kaikki vaiheet eivät toteudu lainkaan tai joku ryhmä saattaa polkea paikallaan pidempään jossain vaiheessa. (mt., 34.)

Ensimmäisenä vaiheena on *aloitusvaihe*, jolloin ryhmässä korostuvat epävarmuus, varautuneisuus, pinnallinen kommunikaatio ja selkiytymättömät roolit ja normit. Tällöin tutorin on hyvä pyrkiä omalla toiminnallaan purkamaan pelokkuutta ja arkuutta sekä luomaan ryhmään ilmapiiri, jossa jokainen hyväksytään omana itsenään. Tutorin on valittava oikea suunta muotoutuvalle ryhmän sisäiselle hengelle. Tutoreiden järjestämä yhteinen ohjelma helpottaa tätä vaihetta ja auttaa siirtymään seuraavaan. Toisena vaiheena tulee *kuherruskuukausivaihe*, jolloin ryhmän jäsenet ovat tyytyväisiä, yksimielisiä, avuliaita, innostuneita ja kommunikoivat runsaasti. Tässä vaiheessa tutorilla on oivallinen aika ohjata ryhmän toimintaa oikeaan suuntaan erilaisten tapahtumien avulla. Kolmatta vaihetta kutsutaan *me-vaiheeksi*, jolloin ryhmästä on aistittavissa myönteiset tunnereaktiot, selkiytyneet roolit, ryhmän sisäinen aiempaa syvällisempi kommunikaatio, epävirallisten pienryhmien syntyminen ja halu luoda yhtenäistä kuvaa ulospäin. Tällöin tutorin tavoitteena on ohjata ryhmää edelleen yhteistoimintaan ja vahvistaa ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä itsenäistää toimintaa ja rohkaista omaehtoisuuteen. (mt., 34 – 36.)

Neljännessä vaiheessa korostuvat sisäiset ristiriidat, joten vaihetta kutsutaan *konfliktivaiheeksi*. Sisäisiä ristiriitoja ei aluksi myönnetä eikä niitä haluta käsitellä tai ratkaista. Ryhmän sisälle tulee liittoutumia eri jäsenten välille ja havaittavissa on keskinäistä valtataistelua. Konfliktit syntyvät esimerkiksi kulttuurieroista. Silloin tutorin kannattaa pyrkiä saamaan ryhmä keskustelemaan ongelmistaan yhdessä sekä saamaan ryhmän asettamaan tavoitteekseen sisäisten ongelmien ratkaisemisen. Viidennessä eli *tasaantumisvaiheessa* ryhmän jäsenet väsyvät toisiinsa ja eivät koe saavansa ryhmältä enää mitään uutta. Tämä vaihe saattaa kestää huomattavasti muita vaiheita kauemmin. Tutorin olisi pyrittävä vaiheesta huolimatta luomaan

yhteishenkeä ryhmään ja innostaa jälleen aktiiviseen toimintaan. Kuudes vaihe on nimeltään *tehokas vaihe*, jolloin ryhmässä korostuvat selkeät tavoitteet ja roolit, yhteisymmärrys ja keskinäinen kunnioitus, yhteiset päätökset, toimiva kommunikaatio, hyvä yhteistyökyky ja hyvä ilmapiiri. Tässä vaiheessa tutor on hoitanut jo pääosin tehtävänsä ja tavoitteensa sekä ryhmänohjauksessa että ryhmäytymisessä. Viimeisenä vaiheena tulee *ero*, jossa nähdään erilaisia tunnereaktioita. Erovaiheeseen kuuluu jatkoyhteydenpidon ja yhteistapaamisten suunnittelu. Tutor voi mahdollisuuksien mukaan valmistaa ryhmää tulevaan. (mt., 37 – 40.) Kv-tutorin tapauksessa ryhmän valmistaminen tulevaan tarkoittaa sekä suomalaisten että vaihto-opiskelijoiden valmistautumista sanomaan näkemiin, kun vaihto-opiskelijat palaavat takaisin kotimaahansa. Ryhmän kanssa voi esimerkiksi keskustella asiasta ja järjestää läksiäiset.

4 TIEDONHANKINTAMENETELMÄT JA SAADUT VASTAUKSET

4.1 Tiedonhankinnan lähtökohdat

Keräsin opinnäytetyötä ja opasta varten tietoa muun muassa kyselyillä ja konsultoimalla. Ensimmäisen kyselyn suoritin helmikuussa 2012 uusien tutoreiden koulutuksessa (Liite 1). Marraskuussa 2012 lähetin kyselyt HumakPro:n kautta Humakin kampusten nykyisille kv-tutoreille (Liite 2), Humakin kv-koordinaattori Timo Sorvojalle (Liite 3), Humakin kulttuurituotannon koulutusohjelman yliopettaja Pekka Vartiainen ja Turun kampuksen kv-lehtori Jenny Hongalle (Liite 4) sekä HUMAKOn kv-vastaava Anni Mylläriselle ja pääsihteeri Marianna Rantaselle (Liite 5). Kyselyt tekemällä hain harkittuja vastauksia.

Kyselyn tekemisessä on sekä etuja että haittoja. Kyselyn etuna on mahdollisuus laajan tutkimusaineiston keräämiseen, koska kysely voidaan lähettää useille ihmisille samaan aikaan ja siinä voidaan kysyä monia asioita. Kyselyn tekemiseen liittyy myös heikkouksia. Ei ole mahdollista varmistua vastaajan vakavasta suhtautumisesta tutkimukseen, vastaamisen huolellisuudesta ja rehellisyydestä. Vastaajan perehtyneisyys asiaan saattaa myös olla vähemmän kuin mitä oletetaan.

Väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida, jos annetut vastausvaihtoehdot eivät ole olleet tarkasti mietityt vastaajan näkökulmasta. Selkeän ja hyvän lomakkeen laatiminen vie aikaa. Lisäksi kyselyyn vastaamattomuus voi nousta liian suureksi. (Hirsjärvi 2000, 182.)

Konsultoin Jyväskylän kampuksella syksyllä 2012 vierailleita vaihto-opiskelijoita (Liite 6) sekä keväällä 2010 Jyväskylän kampuksella vaihdossa ollutta opiskelijaa Quentin Parmentieria (Liite 7). Konsultaatioilla pyrin saamaan varmistusta omien ajatusteni tueksi. Tarkkaan valituille henkilöille osoitetut konsultaatiot saattavat usein riittää tutkimushaastattelun sijaan. Konsultaatiot ovat hyvin vapaamuotoisia tiedonhankinnan tapoja, koska niille ei tarvitse tehdä edes osittaista litterointia. Siksi ne sopivat parhaiten faktatietojen tarkistamiseen. Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa selvityksessä lomake- tai teemahaastattelun kysymykset ovat avoimia asiaan tai teemaan liittyen ja siksi aineiston määrä ei ole tärkeä vaan aineiston laatu. Aineiston monipuolisuus ja se, miten hyvin se vastaa toiminnallisen opinnäytetyön sisällöllisiin tavoitteisiin ja kohderyhmän tarpeisiin on laadun kriteeri. Laadullisella tutkimusmenetelmällä kerättyä aineistoa ei ole aivan välttämätöntä analysoida, vaan sitä voi käyttää kuten konsultaatiotakin, lähteenä. (Vilka & Airaksinen 2003, 64.)

Kyselyiden ja konsultoinnin lisäksi hankin tietoa ja uusia ajatuksia omaan oppaaseeni tutustumalla muiden korkeakoulujen opiskelijakuntien kv-oppaisiin. Tarkastelin Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan Tutor Guidea, Turun yliopiston ylioppilaskunnan kv-opasta (2011) ja Tampereen ammattikorkeakoulun kv-tutoreiden toimintaopasta, jonka on tehnyt opinnäytetyönään Riika Poikela (2011). Vertailin muiden korkeakoulujen kv-oppaita, koska tahdoin nähdä, ovatko muut oppaan laatijat ajatelleet samalla tavoin kuin minä ja tahdoin tarkistaa, olenko unohtanut jotain oleellista omasta oppaastani.

Pääosassa tiedonhankintamenetelminä opinnäytetyön ja oppaan teossa ovat toimineet omat kokemukseni. Kansainvälisestä tutoroinnista olen saanut oppia sekä kv-tutorina toimimisen että oman vaihto-opiskelijakokemuksen kautta. Kv-tutorina olen saanut käytännön kokemusta muun muassa siitä, mitä tehdä kussakin vaihtoprosessin vaiheessa (ennen, aikana ja jälkeen vaihdon), mitä ohjelman

suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa kannattaa ottaa huomioon sekä millaisiin tilanteisiin kannattaa kv-tutorina varautua.

Vaihto-opiskelijana sain arvokasta kokemusta siitä, miltä tuntuu mennä vieraaseen maahan ja kulttuuriin yksin, millaista apua mahdollisesti tarvitsee etenkin vaihdon alkupäässä sekä millaista toimintaa itse toivoo vaihto-opiskelijana tutoreiden järjestävän. Vaihto-opiskelijana huomasin, mitä asioita itse koki tärkeäksi ja tarpeelliseksi vaihdon aikana. Vaihto-opiskelijana ollessaan toivoi kv-tutoreiden järjestävän mielenkiintoista ja monipuolista ohjelmaa, jotta uuteen kaupunkiin, maan kulttuuriin ja toisiin opiskelijoihin olisi helpompaa tutustua, koska yhteinen ohjelma antoi puitteet tutustua toisiin ihmisiin luonnollisemmin. Ohjelman toivoi sisältävän myös retkiä kiinnostaviin kohteisiin ympäri vaihtomaata, joita ei välttämättä itse pystyisi ainakaan niin helposti järjestämään. Vaihto-opiskelijana ollessaan toivoi myös tutustuvansa paikallisiin asukkaisiin ja näkevänsä, miten ja minkälaisissa taloissa he elävät. Vaihto-opiskelijana toivoi pääsevän tutustumaan turistiruokaa enemmän paikalliseen kulttuuriin ja elämäntapaan, pääsemään pintaa ja turistinähtävyyksiä syvemmälle. Vaihto-opiskelijana tahtoi tietää, missä kahviloissa paikalliset normaalisti käyvät ja mistä saa parasta ruokaa paikallisten mielestä, koska näitä asioita harvoin lukee opaskirjoissa.

4.2 Saadut vastaukset

4.2.1 Kyselyistä

Pääosin kyselyiden vastaukset antoivat itselleni taustatietoa siitä, miten kansainvälisyys Humakissa tällä hetkellä toteutuu Humakin henkilöstön ja HUMAKOn näkökannalta. Valitettavasti en saanut niin monilta tutoreilta vastauksia, kuin mitä etukäteen toivoin. Olisi ollut hyödyllisempää saada vastaus jokaiselta kampukselta ja etenkin niiltä, joihin tulee vaihto-opiskelijoita. Saaduista vastauksista sain kuitenkin vahvistusta sille, mitä toimintaoppaan olisi mielestäni hyvä sisältää.

Molemmista tutoreille suunnattujen kyselyiden vastauksista selvisi tutoreiden toivovan toimintaoppaasta mahdollisimman käytännönläheistä. He toivoivat oppaassa kerrottavan mahdollisimman tarkasti, mitä missäkin vaiheessa kuuluisi tehdä ja toivoivat liitteisiin esimerkkipohjaa erityisesti orientaatioviikon ohjelmasta ja tervetulo viestistä. Monet tutorit kaipasivat selventävää vastausta kv-tutorin ja kv-lehtorin työtehtäviin.

4.2.2 Konsultoinneista

Koin eritoten vaihto-opiskelijoiden konsultoinnin pohjalta saadut vastaukset tärkeiksi, sillä heillä on todella se kokemus, millaista on tulla Suomeen ja Humakiin vaihtoon. He tietävät, mikä toimii ja mikä vaatii vielä kehittämistä Humakin ja HUMAKOn kansainvälisessä toiminnassa.

Konsultoinnin perusteella vaihto-opiskelijat toivovat ennen vaihdon alkua kontaktinottoa vaihtokoulun puolelta. Vaihto-opiskelijat toivovat kuulevansa faktoja suomalaisesta joukkoliikenteestä, esimerkiksi miten päästä lentokentältä omaan vaihtokaupunkiin ja miten joukkoliikenne käytännössä toimii; mitä se maksaa ja miten sillä kuljetaan. He kaipaavat etukäteen tietoja myös kampuksesta eritoten sijaintinsa puolesta sekä vaihtomaasta, -kaupungista ja tulevasta ohjelmasta.

Vaihto-opiskelijat toivovat vaihtonsa alussa yhteistä toimintaa, joka helpottaa toisiin opiskelijoihin sekä vaihtokaupunkiin tutustumista. Alkuaika on tärkeintä yhteisen ohjelman järjestämisen aikaa, koska se tarjoaa mahdollisuudet luoda luonnollisesti kontakteja ja tutustua uusiin ihmisiin (Parmentier 2012). Vaihto-opiskelijat toivovat vapaa-ajan ohjelman jatkuvan vaihdon loppuun saakka aktiivisesti sekä he tahtoisivat tehdä enemmän yhteisiä retkiä vaihdon aikana. Vaihtokaupunkia lähellä olevat nähtävyydet olisivat muun muassa kiinnostavia tietää ja niihin voisi järjestää retkiä helpostikin. Retket ovat tärkeitä yhteishengen luojia. (Parmentier 2012.) Lisäksi tuli toive retken järjestämisestä myös Lappiin. Sille olisi vaihto-opiskelijoiden näkökulmasta kannatusta, koska heidän ei ole helppoa järjestää sitä itse. Myös vierailut suomalaisiin perheisiin kiinnostavat vaihto-opiskelijoita, koska on hienoa päästä näkemään miten ja millaisissa taloissa suomalaiset asuvat (Parmentier 2012).

Vaihto-opiskelijat toivoivat kontaktinpitoa tutoreilta myös vaihtoajan jälkeen, jos se tulee luonnollisesti.

HUMAKO ei noussut vaihto-opiskelijoiden puheessa esiin, joten sitä on selvästi liian vähän markkinoitu tai se on ylipäätään liian vähän vaihto-opiskelijan elämässä ja arjessa mukana. Sen takia tahdoin oppaassa korostaa HUMAKOn markkinoimista vaihto-opiskelijoille ja keksiä uusia keinoja, miten HUMAKOsta voisi olla enemmän hyötyä sekä vaihto-opiskelijalle että opiskelijakunnalle itselleen.

4.2.3 Muista oppaista

Muissa kv-oppaissa on nostettu esille samoja asioita kuin mitä itsekkin olin tuonut ilmi. Myös muiden oppaissa oli kerrottu, mitä tehdä missäkin vaiheessa, tosin muissa oppaissa kv-tutorin tehtävät pääosin sijoittuivat ennen vaihtoa ja vaihdon aikana tapahtuviin tehtäviin. Omassa oppaassani erona on se, että oppaassa kerrotaan myös vaihdon jälkeen tapahtuvasta työstä. Oma oppaani on suomenkielinen, kun taas Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan Tutor Guide ja Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan opas olivat englanninkielisiä. Tein oppaastani suomenkielisen, koska ajattelin sen olevan parempi tehdä alkuun suomeksi, jotta tieto saadaan kerättyä virallisesti kasaan. Lisäksi suurin osa HUMAKOn tutoreista on suomalaisia, joten tuntui hassulta tehdä suomalaisille englanninkielinen opas. Tahdon, että opas on saavutettava kaikille HUMAKOn tutoreille. Tulevaisuudessa, jos HUMAKOilla tulee olemaan enemmänkin ulkomaalaisia opiskelijoita tutorina, silloin oppaan voi kääntää englanniksi. Mielestäni nyt oli kuitenkin tärkeintä kerätä tieto yhdeksi paketiksi, josta sitä on helppo lähteä työstämään eteenpäin.

Muiden oppaiden avulla lisäsin omaan oppaani liitteisiin check-listin kv-tutorille ja lomakepohjan omien tutoroitavien yhteystiedoista. Check-listista kv-tutor voi helposti ja nopeasti tarkastaa, onko tehnyt kaikki tarvittavat tehtävät ja valmis lomakepohja omien tutoroitavien yhteystiedoille helpottaa kv-tutorin työtä. Lisäksi olen vertailut millaista ohjelmaa muut korkeakoulut ovat pitäneet tärkeänä ja hyvänä ja muokannut sen mukaan itse laatimaani ohjelmaa.

4.2.4 Omakohtaisista kokemuksista

Omista kv-tutor ja vaihto-opiskelijakokemuksista johtuen kirjoitin oppaaseen käytännönläheisesti kv-tutorin tehtävät ennen vaihdon alkua, vaihdon aikana ja vaihdon jälkeen. Lisäsin oppaaseen myös omia käytännön kokemuksesta syntyneitä vinkkejä, kuten sen, että kv-tutorina voi joutua tekemään töitä välillä erikoiseen aikaan vuorokaudesta tai oman loman aikana. Olen pyrkinyt kokoamaan oppaaseen mahdollisimman monipuolista ohjelmaa ja joka herättäisi ideoita vielä monipuolisemman ohjelman järjestämisestä opasta lukeville tutoreille. Molempien näkökantojen omakohtaisesta kokemuksesta on ehdottomasti ollut hyötyä opinnäytetyötä ja opasta kirjoittaessa, koska osaan katsoa kv-tutorointia sekä kv-tutorin että vaihto-opiskelijan näkökulmasta.

5 TOIMINTAOPAS KV-TUTOREILLE

5.1 Tuotteistetut palvelut kv-tutorin apuna

Tuotteistaminen tarkoittaa asiantuntemuksen tai osaamisen jalostamista myynti-, markkinointi- ja toimituskelpoiseksi palvelutuotteeksi. Asiantuntemuksen monistaminen käytännössä tarkoittaa osaamisen siirtämistä ammattilaiselta toiselle ilman, että henkilö joutuu itse kouluttamaan jokaisen uuden asiantuntijan. Tuotteistaminen mahdollistuu pääosin dokumentoimalla (Parantainen 2007, 11, 16 - 17).

Kv-tutor on kuin tuottaja. Niin kuin tuottaja yhdistää taiteilijan ja yleisön, kv-tutor yhdistää vaihto-opiskelijat ja suomalaiset opiskelijat. (Vartiainen 2011.) Kv-tutorin tehtävät sisältävät kulttuurituottajan työnkuvasta tuttuja tehtäviä. Kv-tutor muun muassa järjestää yhteistä ohjelmaa sekä suomalaisille että vaihto-opiskelijoille ja huolehtii tiedottamisesta ulospäin, jotta kaikki halukkaat voivat osallistua järjestettyyn ohjelmaan. Tuotannolliset tehtävät voivat kuitenkin tuntua haastavilta, siksi kv-opas on hyvä apu tutorille. Opas on kv-tutoria palveleva tuotteistettu paketti

kansainvälisestä tutortoiminnasta. Sieltä voi tarvittaessa tarkastaa eri työvaiheiden tehtäviä ja löytää tarpeellisia lomakepohjia. Opasta voi käyttää myös kv-tutorkoulutusten pohjana. Opasta voi käyttää perehdyttäjänä, innoittajana ja opastajana monessa eri tilanteessa. Kv-tutorin työtehtävien dokumentointi oppaan muotoon helpottaa kansainvälisen tutortoiminnan kehittämistä jatkossa.

5.2 Toimintaoppaan koonti ja sisältö

Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistaminen, opastaminen, toiminnan järjestäminen tai järjeistämisen. Alasta riippuen se voi olla esimerkiksi ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9.)

Itselleni tärkeää alusta asti oli luoda oppaasta mahdollisimman käytännönläheinen, helppolukuinen ja helposti ymmärrettävä kokonaisuus, joka antaisi kokonaiskuvan kv-tutorin tehtävästä.

Kyselyistä ja konsultoinneista saadut vastaukset antoivat minulle vahvistusta siitä, mitkä asiat ovat tärkeitä tuoda esiin toimintaoppaassa. Tärkeitä asioita olivat **tutoreiden** mielestä oppaan käytännönläheisyys ja että kaikki tarpeelliset työvaiheet olisivat esitettyinä oppaassa tarkasti. He myös toivoivat oppaaseen selvennystä kv-tutorin ja kv-lehtorin välisistä tehtävistä. Lisäksi toiveena oli saada oppaaseen liitteitä, joita voisi hyödyntää kv-tutorina ollessaan.

HUMAKO toivoi oppaaseen heidän toimintaansa selventävän luvun, koska vaihto-opiskelijoiden kanssa käytyjen keskusteluiden perusteella HUMAKO oli jäänyt heidän vaihtoaikanaan varjoon. HUMAKO ehdotti myös lisäämään oppaaseen kv-tutoreille oman sanalistan korkeakouluopiskeluun liittyvistä sanoista, koska niitä ei välttämättä tiedä entuudestaan englanniksi.

Vaihto-opiskelijoiden mielestä tärkeitä huomioita olivat eritoten vaihto-opiskeliijaan kontaktinotto ennen vaihdon alkamista, jossa kerrotaan tulevasta vaihtoajasta

faktoja, ohjelman järjestäminen aktiivisesti koko vaihtojakson ajan sekä yhteisten retkien järjestäminen. Kontaktinpito vaihtoajan jälkeen koettiin mieleiseksi asiaksi.

Näistä syistä olen koonnut oppaan tällaiseksi:

- Oppaan ensimmäinen luku koostuu alkusanoista, jotka johdattavat lukijan aiheen pariin. Luvun 1 alaluvussa avaan muutamia oppaassa käyttämiäni käsitteitä, kuten kulttuurishokki ja PED.
- Luku 2 kertoo HUMAKOsta ja sen toiminnasta.
- Luvussa 3 valotan vaihto-opiskelijan tukiverkkoa ja henkilöiden välisiä työtehtäviä.
- Luvut 4, 5 ja 6 kertovat kv-tutorin työstä ennen vaihto-opiskelijan saapumista, vaihtoajan aikana sekä vaihtoajan jälkeen. Alaluvuissa on tarkasti kerrottu, mitä missäkin vaiheessa olisi hyvä tehdä, jotta koko vaihtoprosessi olisi mahdollisimman toimiva sekä vaihto-opiskelijan että kv-tutorin kannalta.
- Luku 7 koostuu loppusanoista, jonka jälkeen alkavat liitteet.
- Liitteisiin olen koonnut pohjat tervetuloviestille, orientaatioviikon ohjelmalle, yhteystiedoille, palautelomakkeelle, kv-tutoreiden sanalistalle, kv-tutorin check-listalle, tutoroinnin opintopistelomakkeelle, omille tutoroitaville sekä omille muistiinpanoille.

5.3 Graafinen ilme

Vuonna 2013 HUMAKO saa uuden graafisen ohjeistuksen ja he saavat tehdä oppaasta tällöin ulkoasultaan uuden ohjeistuksen mukaisen. Opas on opinnäytetyön valmistumishetkellä tiedostomuodossa, jotta se olisi mahdollisimman helppo muokata uuden ohjeistuksen mukaiseksi.

5.4 Oppaan jakelu ja päivittäminen

HUMAKO saa päättää oppaan graafisen ilmeen suunnittelun jälkeen, tehdäänkö oppaasta jokaiselle kampukselle jaettava paperiversio vai säilytetäänkö se

tiedostomuodossa. Tiedostomuodossa sitä olisi helpompi päivittää ja se olisi helposti luettavissa kenelle tahansa, milloin vain. Toisaalta tiedostomuodossa se saattaa unohtua muiden tiedostojen joukkoon. Ehkä kv-tutoreiden koulutuksissa oppaan voisi jakaa kaikille kv-tutoreille.

Opasta olisi hyvä päivittää säännöllisesti, mutta sille kannattaisi velvoittaa tietty henkilö tekemään sitä, kuten HUMAKOn hallituksen kv-vastaava tai pääsihteerä, jotta se tulisi varmasti tehdyksi. Opas olisi hyvä päivittää seuraavan kerran viimeistään silloin, kun Humakin rakenteellinen uudistus on kokonaisuudessaan tapahtunut. Uudistuksen aikana huomaa, miten yksiköiden monialaisuus vaikuttaa kansainvälisen tutoroinnin toteutumiseen, jota on vielä tässä vaiheessa vaikeaa ennustaa. Jatkossa voisi pohtia, laaditaanko jokaiselle Humakin neljälle yksikölle oma räätälöity toimintaopas ja muutetaanko opas englanninkieliseksi.

6 LOPPUPOHDINTA JA KEHITYSTOIMENPITEET

6.1 Oman työn arviointi

Pyysin kommentteja oppaan toimivuudesta helmikuussa 2013 kv-tutorkoulutukseen osallistuneelta muutamalta tutorilta, mutta heillä ei ollut suurempaa kommentoitavaa oppaasta. Mielestäni olisi ollut hyvä saada vielä kunnollinen mielipide oppaasta, nimenomaan tutorin, jotta olisin saanut tietää, onko opas tutoreiden silmissä käytännöllinen. Sain kommentit vasta huhtikuun alussa itselleni, joten en ehtinyt enää pyytämään uusia kommentteja ennen opinnäytetyön palautusta.

Lisäksi olisin voinut hieman tarkemmin muotoilla kyselyideni kysymyksiä ennen niiden lähetystä, jotta olisin saanut vielä tarkempia vastauksia. Koen kuitenkin, että sain kyselyistä tarvittavat vastaukset opinnäytetyöni ja oppaani kannalta. Sain kyselyiden ja konsultoinnin avulla eri tahoilta kehitysehdotuksia sekä uusia ajatuksia oman tietotaitoni tueksi ja yhteistyöllä oppaasta tuli mielestäni hyvä ja käyttökelpoinen. Siitä tuli kattava pohja HUMAKOn kansainvälisille tutoreille, koska levällään ollut tieto saatiin viimein koottua nippuun, jota on helppo käydä läpi.

Opas oli loppujen lopuksi nopea kirjoittaa verrattuna opinnäytetyön kirjoittamiseen, koska olin enemmän tietoinen siitä, mitä oppaaseen tulisi kirjoittaa. Opinnäytetyön tekstiä muokkasinkin rajustikin ennen kuin sain sen valmiiksi. Tämä koko opinnäytetyöprosessi sinällään oli pitkä, koska sain ajatuksen työstä jo keväällä 2011, joten ehkä hieman lyhyemmän aikavälin aktiivisemmalla prosessoinnilla ja kirjoitustyöllä siitä olisi hioutunut vielä tiiviimpi kokonaisuus. Lopputulokseen olen kuitenkin tyytyväinen.

6.2 Kehitysehdotuksia kv-tutortoimintaan

Kyselyiden perusteella selvisi myös, että osalla kampuksista on työvoimapula kv-tutoreiden kesken. Vaihto-opiskelijoita on liikaa suhteutettuna tutoreiden määrään sekä heidän resursseihinsa olla avuksi ja tueksi. Ehdotuksena kv-tutoreiden työvoimapulaan olisi kouluttaa jokaiselle vaihtokampukselle ainakin **kaksi kv-tutoria**, jotka yhdessä jakavat päävastuun ja -tehtävät kampuksen kv-tutoroinnista.

Kansainväliseen tutortoimintaan olisi hyvä saada houkuteltua mukaan myös muita tutoreita, jotta jokaiselle vaihto-opiskelijalle olisi oma **lähitutor**. Jokaisella tutorilla voisi olla esimerkiksi 3 – 5 omaa vaihto-opiskelijaa, joiden lähin yhteyshenkilö hän tulisi olemaan. Tällä tavalla toimittiin Prahassa, Kaarlen yliopistolla, kun olin siellä vaihto-opiskelijana. Jokaisella vaihto-opiskelijalla oli oma lähitutor, johon ensisijaisesti otettiin yhteyttä. Se madalsi kynnystä ottaa kontaktia ja kysyä neuvoa, jos tarpeen. Näin jokainen vaihto-opiskelija saa ”samanarvoisen kokemuksen” ollessaan vaihto-opiskelijana. Vaihto-opiskelijat kokevat olevansa arvostettuja, koska heistä huolehditaan tällä tavoin.

Ehdotan jokaiselle Humakin vaihto-opiskelijoita vastaanottavalle kampukselle **survival kitin** eli selviytymispaketin organisoimista. Humakin Turun kampuksella on jo ollut käytössä vaihto-opiskelijoiden survival kit, joka sisältää muun muassa tarpeellisimmat astiat, pyyhkeet ja petivaatteet. Vaihto-opiskelijat voivat rahallista panttia vastaan vuokrata paketin oman vaihtonsa ajaksi ja palauttaa sen vaihdon päätyttyä takaisin, jolloin osan rahasta saa takaisin. Esimerkiksi: Survival kitin

vuokraus maksaa 50€ ja jos sen palauttaa hyväkuntoisena takaisin, saa rahasta takaisin 40€. Jos osa tavaroista on hävinnyt/mennyt rikki, vaihto-opiskelija joutuisi korvaamaan sen itse takaisin. Esimerkiksi rahanpalautussummasta miinustetaan rikkimenneen/kadonneen tavaran yhteisesti etukäteen sovittu hinta. Survival kitit voisivat kulkea HUMAKOn kautta, jolloin HUMAKO saisi toiminnasta tuottoa. Survival kitin vuokraaminen olisi vaihto-opiskelijalle edullisempaa, joka motivoisi myös vaihto-opiskelijoita liittymään opiskelijakunnan jäseneksi. Tällaista toimintaa on muun muassa Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijakunta JAMKOlla (JAMKO 2013).

Ehdottaessani Parmentierille tällaisen survival kitin hankkimista, hän sanoi sen olevan kannattava idea. Suomi on kallis maa ja tällöin kaikkea ei tarvitsisi ostaa itse. Vaihto-opiskelija säästäisi siinä suuren summan rahaa ja myös aikaa (Parmentier 2012.) Survival kitin hankkiminen olisi myös ekologisuuden kannalta järkevää, jottei jokaisen vaihto-opiskelijan tarvitse aina ostaa uusia tavaroita ja heittää ne vaihdon päätteeksi menemään.

Survival kitin organisoiminen vaatii kuitenkin alussa taloudellisia resursseja, koska kitin sisältö pitäisi hankkia. Siksi ehdotankin, että jokaisella vaihto-opiskelijoita aktiivisesti vastaanottavalla kampuksella voitaisiin pitää **keräys**, johon suomalaiset opiskelijat halutessaan voisivat tuoda omia käyttämättömäksi jääneitä astioitaan, peittoja, tyynejä, pyyhkeitä ja lakanoita. Myös tämä tukisi ekologista ajattelutapaa ja survival kitiin saataisiin helposti ainakin osa sisällöstä.

Mielestäni on tärkeää jatkossakin **kerätä palautetta vaihto-opiskelijoilta** kansainvälisen toiminnan onnistumisesta, koska he ovat kokeneet kaiken itse. Me muut voimme vain kuvitella, miten asiat todellisuudessa toimii.

Prahassa vaihto-opiskelijana ollessani tutustuin lähitutortoiminnan lisäksi ”**Buddy Programmeen**”. Buddy Programmen pääajatus on opettaa toiselle omaa äidinkieltään ja opetella itse oman buddyn äidinkieltä, jolloin opettajina toimivat ohjelmaan osallistuvat henkilöt itse. Ohjelmaan osallistuminen ei ole kenellekään pakollista. Ohjelmasta kiinnostuneet osallistujat laittavat kampuksen yleiselle ilmoitustaululle oman ”Etsitään buddya”-ilmoituksen tai osallistuja voi vastata toisen laittamaan ilmoitukseen. Ilmoituksessa kerrotaan oma äidinkieli ja mitä kieltä haluaisi

itse opiskella. ”Opetustilanteet” ovat rentoja, ne voidaan järjestää esimerkiksi teekupin äärellä. Tavata voi niin usein tai harvoin kuin haluaa, buddyt voivat itse valita milloin haluavat opiskella. Buddyt voivat myös keskenään päättää, kuinka paljon he tavatessaan opiskelevat, millä opetustyyllillä ja mitä asioita he opettavat omasta äidinkielestään. Ihannetapauksessa toistensa ”buddeina” on suomalainen opiskelija ja vaihto-opiskelija. Tällöin vaihto-opiskelijan sopeutuminen suomalaisten opiskelijoiden joukkoon toteutuisi ja suomalaiset opiskelijat kokisivat kotikansainvälistymistä. Buddy Programmen avulla kaikilla suomalaisilla opiskelijoilla olisi mahdollisuus saada kansainvälisiä kokemuksia, jos vain itse tahtoo lähteä toimintaan mukaan.

6.3 Muita kehitysehdotuksia

Vaihto-opiskelijoiden konsultoinnissa myös selvisi heidän mielestään suurimmat kehityskohteet opintoihin liittyen. **Opetuksen taso** voisi olla haastavampi ja vaativampi kuin mitä se tällä hetkellä on. Suomalainen opetus on korkealla tasolla moneen muuhun maahan verrattuna ja se on myös yksi syy tulla Suomeen vaihtoon. Liian helppoihin kursseihin menettää nopeasti mielenkiintonsa, jos niissä ei vaadita mitään. Siksi vaihto-opiskelijoille voisi tarjota vaativampiakin kursseja. Vaihto-opiskelijat toivovat opinnoissa mentävän ”syvemmälle” eikä käsitellä asioita niin pintapuolisesti.

Vaihto-opiskelijat ehdottavat järjestettävän useampia **yhteisiä kursseja** vaihto-opiskelijoiden ja suomalaisten opiskelijoiden kesken. Tällöin myös suomalaiset opiskelijat saisivat opetusta muulla kuin äidinkielellään, joka olisi ehdottomasti tehokasta kielikylypyä kaikille. Yhteisillä kursseilla olisi myös helpompi tutustua suomalaisiin opiskelijoihin, joihin on muutoin vaikeuksia saada kontaktia.

Kurssien lisäksi **yhteinen projekti tai työharjoittelu** suomalaisten opiskelijoiden kanssa olisi kiinnostavaa ja hyödyllistä sekä vaihto-opiskelijan että suomalaisen opiskelijan puolesta. Projektissa voisi olla enemmänkin tekemistä ja haastetta, koska silloin pääsisi paremmin tekemään yhdessä ja oppimaan tärkeitä, kansainvälisiä vuorovaikutustaitoja. Samalla kaikki osapuolet oppisivat eri maiden

työskentelytavoista ja saivat oppia yhteistyön tekemiseen sekä parantaa omaa englanninkielen taitoaan.

LÄHTEET

Ajkai, Renata 2013. Student Experience Exchange. Articles. Life After Erasmus.

Viitattu 14.4.2013. <http://www.stexx.eu/articles/life-after-erasmus/>.

CIMO 2012a. Ohjelmat. Tukea hankkeille, koulutuksille ja vaihdoille. Erasmus.

Viitattu 26.11.2012. <http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmus>.

CIMO 2012b. Palvelut. Julkaisut. Selvitykset. Erasmus Suomessa. Tilastoja suomalaisten korkeakoulujen osallistumisesta Erasmus-ohjelmaan 2007 – 2010.

Viitattu 8.4.2013.

http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/23805_Erasmus_tilastojulkaisu_web.pdf.

Haavikko, Ansa & Bremer, Lena 2009. Ulkoisesti erilaisia, sisäisesti samanlaisia.

Opas mielenterveystyöhön yli kulttuurirajojen. Helsinki: SMS-Tuotanto Oy.

Hirsjärvi, Sirkka 2000. Tutkimustyytit ja aineistonkeruun perusmenetelmät.

Teoksessa Sirkka Hirsjärvi & Pirkko Remes & Paula Sajavaara (toim.) Tutki ja kirjoita. 6. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

HUMAKO 2013a. Toiminta. HUMAKO. Viitattu 5.4.2013. <http://www.humako.net/27>.

HUMAKO 2013b. Toiminta. Tutortoiminta. Viitattu 8.4.2013. <http://humako.net/7>.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012a. Ajankohtaista. Tapahtumat, uutiset ja blogit. Blogit. Vararehtorin varaventiili – blogi. Opetussuunnitelma uuden HUMAKin työelämälähtöisen strategian toteuttajana (21.11.2012). Viitattu 17.4.2013.

<http://www.humak.fi/blogi/eeva-liisa-antikainen>.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2012b. Tiedote Humanistisen

ammattikorkeakoulun rakenne muuttuu, mutta tehtävä ja valtakunnallisuus säilyvät.

Viitattu 12.4.2013. <http://www.humak.fi/ajankohtaista/uutiset/2012/02/humanistisen-ammattikorkeakoulun-rakenne-muuttuu-mutta-tehtava-ja-valt>.

Huovinen, Jan 2005. Kv-tuutorointi Turun ammattikorkeakoulun terveystalalla.

Teoksessa Sirkku Koivuniemi & Raija Sairanen & Leila Tiilikka (toim.) Maailma kotiovella. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 33. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 32 – 35.

Härkönen, Pekka 2003. Opiskelijatuutorin käsikirja. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 5. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

JAMKO 2013. Tutorointi. Survival kit. Viitattu 5.4.2013.

<http://jamko.fi/fi/tutorointi/survival-kit/>.

Kantokorpi, Otso 1994. Vieraan kulttuurin kohtaaminen – mahdollisuuksia ja mahdottomuuksia. Helsinki: Opetushallitus.

Koulurauha 2012 – 2013. Turvallinen koulu. Ryhmäyttäminen. Viitattu 28.11.2012.

http://www.koulurauha.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=85&Itemid=90.

Laine, Anne & Ruishalme, Outi & Salervo, Pirjo & Sivén, Tuula & Välimäki, Päivi 2005. Opi ja ohjaa sosiaali- ja terveysalalla. 4. – 5. painos. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Nieminen, Riikka 2012. Näkökulma: Re-entry shock. Translankari. Tampereen Yliopiston Transla ry: Tampere, 14 – 17. Viitattu 14.4.2013.

http://www.uta.fi/jarjestot/transla/translankari/Translankari_2012_02.pdf.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009. Opetusministeriön julkaisuja 2009:21. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009 – 2015. Viitattu 26.11.2012.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm21.pdf?lang=fi>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010. Koulutus. Ammattikorkeakoulutus. Hallinto, ohjaus ja rahoitus. Ammattikorkeakoulujen tavoitesopimukset. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Tavoitesopimus 2010 – 2012. Viitattu 22.11.2012.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/tavoitesopimukset/sopimukset1012/Humak_Sopimus_2010-2012_tarkistettu.pdf.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011. Koulutus. Ammattikorkeakoulutus. Hallinto, ohjaus ja rahoitus. Ammattikorkeakoulujen tavoitesopimukset. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kirjallinen palaute 2011. Viitattu 8.4.2013.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/tavoitesopimukset/Palautteet_syksy_2011/Humak.pdf.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013a. Koulutus. Ammattikorkeakoulutus. Viitattu 17.4.2013. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013b. Koulutus. Ammattikorkeakoulutus. Hallinto, ohjaus ja rahoitus. Viitattu 17.4.2013.

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahointus/?lang=fi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013c. Koulutus. Koulutuspolitiikka. Koulutuksen kansainvälinen yhteistyö. Viitattu 17.4.2013.

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/koulutuksen_kansainvaelinen_yhteistyoe/?lang=fi.

Parantainen, Jari 2007. Tuotteistaminen: rakenna palvelusta tuote 10 päivässä. Helsinki: Talentum.

Parmentier, Quentin 2012. Konsultointi 16.11.2012. Jyväskylä.

Poikela, Riika 2011. Kansainvälisten tuutoreiden toimintaopas. Tampereen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Tiittula, Liisa 2005. Monikulttuurisuus ja viestintä. Teoksessa Pirkko Pitkänen (toim.) Kulttuurien välinen työ. Helsinki: Edita, 123 – 135.

Turun yliopisto 2012. Opiskelu. Kansainvälinen opiskelu. Opiskelu ja harjoittelu ulkomailla: Vaihdossa. Kulttuurishokki. Viitattu 24.10.2012.

<http://www.utu.fi/opiskelu/kv/vaihdossa/kulttuurishokki.html>.

Turun yliopiston ylioppilaskunta 2011. Opas kv-tutorille. Viitattu 15.4.2013.

http://www.tyy.fi/sites/tyy.fi/files/TYY-files/FCKeditor-files/23/KV_tutoriopas_2011.PDF.

Vartiainen, Pekka 2011. Humanistisen ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden työryhmän kokous 31.8.2011. Helsinki: Humanistisen ammattikorkeakoulun rehtorin toimisto.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Esitys tutortoiminnan uudistamisesta 2013.

Humanistisen ammattikorkeakoulun kansainvälistymisstrategia 2010 – 2012, 2009.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta. Tutor Guide.

SAMOKin ohjaussuositukset 2012.

Vertaistuutorointisopimus 2012.

LIITTEET

Liite 1. Kysely uusien tutoreiden koulutuksessa

Liite 2. Kysely Humakin kampusten kv-tutoreille

Liite 3. Kysely kv-koordinaattori Timo Sorvojalle

Liite 4. Kysely kulttuurituotannon yksikön yliopettaja Pekka Vartiaiselle ja Turun kampuksen kv-lehtori Jenny Hongalle

Liite 5. Kysely HUMAKOn kv-vastaava Anni Mylläriselle ja Marianna Rantaselle

Liite 6. Konsultointi Jyväskylän kampuksella vierailleille vaihto-opiskelijoille

Liite 7. Konsultointi Quentin Parmentierille

Liite 8. HUMAKOn kv-tutoreiden toimintaopas

Liite 1. Kysely uusien tutoreiden koulutuksessa

1. Sukupuoli
2. Ikä
3. Koulutusohjelma
4. Omat kokemukseni kansainvälisyydestä
5. Minkälaista kansainvälistä toimintaa kampuksellanne on tällä hetkellä?
6. Minkälaisia toimia teillä liittyy vaihto-opiskelijan vastaanottamiseen/integroimiseen?
7. Samaistu vaihto-opiskelijaksi. Mitä ajattelet vaihto-opiskelijan tarvitsevan...
 - a. Ennen vaihtoonlähtöä
 - b. Vaihdon aikana
 - c. Vaihdon jälkeen
8. Mitä toivoisit käsikirjaan sisällytettävän? Mitä neuvoja kaipaisit kv-tutorin roolissa?
9. Vapaa sana

Liite 2. Kysely Humakin kampusten kv-tutoreille

1. Tuleeko kampuksellenne vaihto-opiskelijoita? Jos ei, voit hypätä suoraan kysymykseen numero 7.
2. Jos tulee, tulevatko he pidemmäksi aikaa vaihtoon (useampia kuukausia-vuosi) vai ainoastaan vierailemaan esim. viikoksi? Kuinka usein heitä tulee; kerran, kahdesti vai useamman kerran vuodessa?
3. Kuinka monta vaihto-opiskelijaa kampuksellenne yleensä tulee vaihtoon?
4. Jos vaihtareita tulee pidemmäksi aikaa kampuksellenne vaihtoon, onko teillä ollut jonkinlaista alkupakettia, "survival kittiä", vaihtareille? (Sisältää esim. ruokailuvälineitä, lakanoita, pyyhkeitä jne.) Vai oletteko koonneet tietoa yhdeksi "paketiksi" annettavaksi vaihto-opiskelijalle; esim. karttaa, sanalista, yhteystietoja jne.?
5. Minkälaista vapaa-ajan ohjelmaa järjestätte vaihto-opiskelijoille heidän vaihtonsa aikana (ensimmäisestä viikosta vaihdon loppuun saakka)?
6. Voisitko antaa omakohtaista vinkkiä kv-tutorointiin nimenomaan teidän kampuksenne huomioiden? Lisäisin sen oppaaseen kohtaan "Kampuskohtaiset vinkit".
7. Ketkä kampuksellanne ovat vastuussa vaihto-opiskelijoista? Tutorit, lehtorit vai joku muu?
8. Mitkä tehtävät mielestäsi kuuluvat kv-tutorille ja mitkä kv-lehtorille? Toteutuvatko ajattelemasi tehtävät kampuksellanne oikein vai koetko saaneesi liikaa/liian vähän vastuuta?
9. Saatteko rahaa kv-toimintaan? Jos saatte, onko raha ollut riittävän suuruinen määrä vai tarvitsisitteko lisää? Miten käytätte rahan?
10. Onko kampuksellanne kehittämiskohteita/ongelmia vaihto-opiskelijoiden vaihtoon liittyen?
11. Mitä toivoisitte oppaan sisältävän? Mihin tarvitsisitte eritoten neuvoa/apua?
12. Vapaa sana

Liite 3. Kysely kv-koordinaattori Timo Sorvojalle

1. Mitä kv-koordinaattorin tehtäviin kuuluu?
2. Mistä lähtien HUMAKiin on tullut vaihto-opiskelijoita?
3. Milloin on vaihto-opiskelijoiden hakuaika HUMAKiin?
4. Paljonko vaihto-opiskelijoita keskimäärin hakee HUMAKiin? Kuinka moni hakeneista pääsee HUMAKiin vaihtoon? Mihin koulutusohjelmaan vaihto-opiskelijat hakevat eniten?
5. Minkälaisia paperiasioita vaihto-opiskelijan täytyy tehdä tänne tullessaan nimenomaan HUMAKin puolesta? Entä lähtiessään?
6. Lähettääkö kv-koordinaattori vaihto-opiskelijalle mitään viestiä/infoa ennen hänen tuloaan HUMAKin puolesta? Jos lähettää, niin mitä tietoa se pitää sisällään?
7. Mitkä tehtävät mielestäsi kuuluvat kv-tutorille ja mitkä kv-lehtorille vaihto-opiskelijan vaihtoprosessissa?
8. Vaikuttaako uusi HUMAK jotenkin vaihto-opiskelijaan ja hänen vaihtoprosessiinsa?
9. Keräätkö palautetta vaihto-opiskelijoilta heidän vaihtonsa lopussa? Jos näin on, mitä siinä kysyt?
10. Vapaa sana

Liite 4. Kysely kulttuurituotannon yksikön yliopettaja Pekka Vartiainen ja Turun kampuksen kv-lehtori Jenny Hongalle

1. Järjestetäänkö Turun kampuksella orientaatioviikkoa vaihto-opiskelijoille?
2. Jos on, niin millaista ohjelmaa järjestätte HUMAKin puolesta vaihto-opiskelijoille kyseisen viikon aikana? Onko teillä esim. koulun tiloihin tutustumista, HP:hen tutustumista/opettamista, kurseille rekisteröitymistä, suomalaisesta kulttuurista luennointia vai jotain muuta?
3. Onko teillä starttipakettia/"survival kittiä" jaettavaksi vaihto-opiskelijoille? Mitä se sisältää? Otatteko siitä jotain korvausta? Missä paketteja säilytetään? Ovatko ne suosittuja?
4. Oletteko keränneet/saaneet palautetta vaihto-opiskelijoilta vaihtoaikaan liittyen? Jos olette, niin mikä on heidän mielestään toiminut hyvin ja mikä vaatisi kehittämistä?
5. Vapaa sana

Liite 5. Kysely HUMAKOn kv-vastaava Anni Mylläriselle ja Marianna Rantaselle

1. Mitä HUMAKOn kv-vastaavan tehtäviin kuuluu? Milloin ensimmäinen kv-vastaava on valittu ja onko tehtävät muuttuneet niistä ajoista?
2. Kuinka paljon pääset vaikuttamaan asioihin (esim. HUMAKin kv-strategia)? Miten haluaisit itse kehittää kv-toimintaa, jos sormia napsauttamalla niin saisit tehdä?
3. Miten sinä näet vaihto-opiskelijoihin liittyvät asiat HUMAKOn kv-vastaavan näkökulmasta? Ovatko ne hyvällä tolalla?
4. Miten HUMAKO on mukana vaihto-opiskelijan arjessa? Millaista hyötyä/etuja HUMAKOsta on vaihto-opiskelijalle?
5. Paljonko HUMAKOn opiskelijakortti maksaa vaihtarille? Onko se samanhintainen kuin muillekin opiskelijoille vai onko siitä tarjoushintaa vaihto-opiskelijalle? Ottavatko vaihto-opiskelijat niitä käyttöönsä usein?
6. Mitä vaihto-opiskelija opiskelijakortilla saa? Esim. liikuntapalveluita, alennuksia jne.?
7. Järjestääkö HUMAKO tapahtumia/reissuja vaihto-opiskelijoille? Jos ei, niin voisiko HUMAKO niin tehdä? Tai järjestää reissuja esim. Lappiin, niin kuin aika monien isompien ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnat tekevät?
8. Miten kampusten kv-rahastus määräytyvät? Mihin muuhun rahaa jaetaan? Mitä HUMAKO toivoo kv-rahoilla tehtävän? Mistä raha tulee HUMAKOille?
9. Miten HUMAKin kampusten yhdistyminen vaikuttaa mielestäsi vaihto-opiskelijoihin?
10. Mikä mielestäsi kuuluu tutorin ja mikä lehtorin tehtäviin kv-näkökulmasta?
11. Mitä toivot oppaan sisältävän? Mihin koet tutoreiden tarvitsevan apua? Mitä haluat HUMAKOsta siinä kerrottavan?
12. Vapaa sana

Liite 6. Konsultointi Jyväskylän kampuksella vierailleille vaihto-opiskelijoille

1. Millaista ohjelmaa teille on järjestetty vaihdon aikana?
2. Oletteko olleet tyytyväinen järjestettyyn ohjelmaan? Mikä oli erityisen kivaa, mikä vaatisi kehittämistä?
3. Jos ohjelma ei ole ollut mieluista, millaista ohjelmaa toivoisit vaihtosi aikana?
4. Mitä muuta toivot vaihtosi ajalta? Esim. yhteisiä retkiä tai kontaktia suomalaisiin?
5. Ovatko ennen vaihtoonlähtöä miettämäsi ajatukset ja toiveet muuttuneet todeksi vai onko ollut jotain kehitettävää?
6. Kokonaisuudessaan, oletteko pitäneet vaihdostanne Suomeen ja Humakiin?
7. Mikä sai teidät lähtemään juuri Humakiin vaihtoon?
8. Vapaa sana

Liite 7. Konsultointi Quentin Parmentierille

1. Millaisia odotuksia sinulla oli vaihtoajastasi, ennen kuin saavuit Suomeen?
2. Täytyivätkö odotuksesi, kun vaihto alkoi?
3. Saitko mitään etukäteisinfoa Humakin puolelta ennen vaihtoonlähtöä, kuten kampuksesta, koulusta, maasta ja kaupungista?
4. Olitko tyytyväinen tutoreiden järjestämään vapaa-ajan ohjelmaan?
5. Mitä olisit toivonut enemmän tai vähemmän?
6. Mitä kehitettävää kansainvälisessä toiminnassa Humakissa mielestäsi on?
7. Millaista opetusta sinulle oli tarjolla? Mitä olit siitä mieltä?
8. Vapaa sana

Liite 8. HUMAKOn kv-tutoreiden toimintaopas

OPINNÄYTETYÖN LIITE

HUMAKOn kv- tutoreiden toimintaopas

Minna Suominen
Opinnäytetyön tuotos
Kulttuurituotannon koulutusohjelma 240 op
30.4.2013

SISÄLLYS

1 ALKUSANAT

1.1 Käsitteiden avaus

2 HUMAKO

3 VAIHTO-OPISKELIJAN TUKIVERKKO

4 ENNEN VAIHTO-OPISKELIJAN SAAPUMISTA

4.1 Kerää koolle kiinnostuneet ja selvitä kampusesi kv-rahatilanne

4.2 Pidä yhteinen kokous

4.3 Perusta Exchange Students – ryhmä

4.4 Lähetä tervetuloviesti

4.5 Hae avaimet, varaa sekä nouda survival kit

4.6 Tiedota muita opiskelijoita

5 VAIHDON AIKANA

5.1 Saapuminen

5.2 Orientaatioviikko

5.3 Muu ohjelma

5.3.1 Yhteiset reissut lähelle ja kauas

5.3.2 Vuorovaikutuksen tärkeys

5.4 Omaan elämään mukaan ottaminen

5.4.1 Arki

5.4.2 Projektit ja työharjoittelut

5.5 Palautteen keruu

5.6 Läksiäisjuhlat

6 VAIHDON JÄLKEEN

5.1 Palautekokous

5.2 Post Erasmus Depression (PED)

7 LOPPUSANAT

LÄHDELUETTELO

LIITTEET

1 ALKUSANAT

Tervetuloa mukaan kansainväliseen toimintaan!

Tämä kv-tutoreiden toimintaopas syntyi HUMAKOLle tekemäni opinnäytetyön tuotoksena. Opas on laadittu pääosin omien kokemusteni kautta. Kokemuksia kansainvälisestä tutortoiminnasta olen saanut Humakissa opiskeluni aikana toimiessani kv-tutorina kolmena lukukautena ja vastakkaisen näkökannan sain ollessani itse vaihto-opiskelijana. Opas on etenkin aloittelevalle kv-tutorille apuna ja tukena kv-tutoroinnin työnkuvan hahmottamisessa ja käytännön toiminnan toteuttamisessa. Oppaan avulla pyritään tukemaan kv-tutoreita koko heidän tutorointinsa ajan. Oppaassa olevat liitteet ovat tarkoitettu helpottamaan kv-tutorin tehtäviä. Materiaalit ovat tarkoitettuja sovellettavaksi, tulostettavaksi ja hyödynnettäväksi eri tilanteiden mukaan.

Opas on tarkoitettu ensisijaisesti pidemmäksi aikaa vaihtoon tulevien vaihto-opiskelijoiden tutorointiin, mutta vinkit ovat sovellettavissa myös lyhyempiin vierailuihin. Tätä opasta voi soveltaa myös ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden, uusien opiskelijoiden tai kampusvaihdossa olevan opiskelijan tutorointiin vaikka näkökulmana ovatkin vaihto-opiskelijat. Opas ei ole kampus- eikä koulutusohjelmakohtaisesti laadittu, joten jokainen kv-tutor voi soveltaa sen antamia tietoja oman näkemyksensä mukaan, mikä parhaiten toimii ja sopii omalle kampukselle. Opas on tarkoitettu säännöllisesti päivitettäväksi.

Iloisia ja ikimuistoisia kansainvälisiä hetkiä toivottaa,
Minna Suominen (minnaeveliinasuominen@gmail.com)
30.4.2013 Jyväskylässä

1.1 Käsitteiden avaus

Oppaan aluksi tahdon selventää, mitä muutamilla oppaassa käyttämilläni sanoilla tarkoitan.

Buddy Programme

Vaihdon aikana järjestetään monipuolisesti ohjelmaa vaihto-opiskelijoille. Yhtenä ohjelmanumerona voi olla ”Buddy Programme”.

Buddy Programmen pääajatus on opettaa toiselle omaa äidinkieltään ja opetella itse oman buddyn äidinkieltä, jolloin opettajina toimivat ohjelmaan osallistuvat henkilöt itse. Ohjelmaan osallistuminen ei ole kenellekään pakollista. Ohjelmasta kiinnostuneet osallistujat laittavat kampusen yleiselle ilmoitustaululle oman ”Etsitään buddya”-ilmoituksen tai osallistuja voi vastata toisen laittamaan ilmoitukseen. Ilmoituksessa kerrotaan oma äidinkieli ja mitä kieltä haluaisi itse opiskella. ”Opetustilanteet” ovat rentoja, ne voidaan järjestää esimerkiksi teekupposen äärellä. Tavata voi niin usein tai harvoin kuin haluaa, buddyt voivat itse valita milloin haluavat opiskella. Buddyt voivat myös itse päättää, kuinka paljon he tavatessaan opiskelevat, millä opetustyyliillä ja mitä asioita he opettavat omasta äidinkielestään. Ihannetapauksessa toistensa ”buddeina” on suomalainen opiskelija ja vaihto-opiskelija, jolloin vaihto-opiskelijan sopeutuminen suomalaisten opiskelijoiden joukkoon helpottuisi ja suomalaiset opiskelijat saisivat kansainvälisiä kokemuksia kotimaassaan. Buddy Programme edesauttaa tehokasta kielikylpyä.

Integroituminen

Integroituminen tarkoittaa muusta maasta tulevan henkilön sopeutumista ja kotiutumista uuteen maahan. Kv-tutor auttaa vaihto-opiskelijaa integroitumaan uuteen kotimaahan ja tutustumaan uusiin ihmisiin muun muassa suunnittelemalla monipuolista vapaa-ajan ohjelmaa.

Kotikansainvälisyys

Kotikansainvälisyys tarkoittaa henkilön kotimaassa tapahtuvaa kansainvälistä toimintaa, johon hän ottaa osaa, esimerkiksi edellä mainittu Buddy Programme.

Kulttuurierot

Kulttuurierot tarkoittavat eri tilanteissa sosiaalisesti opittuja käytänteitä, joita tuotetaan aina uudestaan vuorovaikutuksessa. Kulttuurieroja ovat muun muassa ihmisten erilainen aikakäsitys sekä poikkeava käsitys keskusteluetäisyyden mitasta. Kielenkäytössä ja viestinnässä on myös kulttuurieroja, esimerkiksi miten vitsi kerrotaan, ilmaistaan kohteliaisuutta ja puhutellaan vanhempia. Myös tervehtimisen voi tehdä monella eri tavalla; suutelemalla poskelle, kättelemällä tai halaamalla. Kulttuurierot ovat rikastuttava asia, koska ne osoittavat ihmisille miten saman asian voi tehdä eri tavoin. Ei ole oikeaa tai väärää tapaa toimia, on vain erilaisia tapoja toimia.

Kulttuurishokki

Kulttuurishokki on nelivaiheinen prosessi, joka alkaa siitä, kun ihminen tulee uudenlaisen ympäristön keskelle. Ensimmäinen vaihe on *kuherruskuukausivaihe*, jolloin kaikki on hienoa, jännittävää ja kiinnostavaa. Ihminen on innostunut näkemään ja kokemaan kaikkea uutta ja erilaista. Toista vaihetta kutsutaan *shokkivaiheeksi*, jolloin ihminen huomaa uuden kulttuurin pienten asioiden alkavan ärsyttää. Ihminen huomaa olevansa tavallista väsyneempi, ärtyneempi ja masentuneempi. Uusista asioista innostuminen on hankalaa.

Kolmas vaihe on *sopeutumisvaihe*. Ihminen on oppinut toimimaan uuden kulttuurin ja maan vaatimalla tavalla ja ymmärtää miksi niin toimitaan. Sopeutumisen tuloksena ihminen tuntee olonsa kotoisaksi uudessa kulttuurissa. Neljäs vaihe eli *paluushokki* voi tulla rajumpana kuin kolme ensimmäistä vaihetta. Paluushokki syntyy, kun ihminen palaa takaisin omaan kotimaahansa. Uudelleensopeutuminen entiseen elämään voi tuntua yllättävän vaikealta.

Kulttuurishokki tulee toisille voimakkaampana kuin toisille ja se voi ilmentyä sekä psyykkisinä että fyysisinä oireina. Kv-tutorin olisi hyvä tunnistaa kulttuurishokin eri vaiheet, jotta voi olla tarpeen tullen avuksi vaihto-opiskelijalle ja kannustaa huonoina hetkinä. Eritoten shokkivaiheessa tulisi yrittää löytää alkuaikojen innostus uudelleen ja opiskella ahkerasti lisää maan kieltä ja kulttuuria. Kulttuurishokin voi välttää esimerkiksi perehtymällä uuteen maahan ja sen kulttuuriin jo etukäteen.

Orientaatioviikko

Orientaatioviikolla tarkoitetaan ensimmäistä viikkoa, jolloin järjestetään sekä lehtoreiden että tutoreiden puolesta yhteistä suunniteltua ohjelmaa. Orientaatioviikolla tutustutaan kouluun, sen käytäntöihin, henkilökuntaan, tutoreihin, muihin opiskelijoihin, vaihtokaupunkiin ja aloitetaan kurssit. Toisin sanoen, orientoidutaan elämään uudessa paikassa.

Post Erasmus Depression (PED)

Post Erasmus Depressionista puhutaan yleisesti Erasmus-vaihdon jälkeisenä masennustilana, jonka tunnustavat eritoten kouluvaihdossa olleet opiskelijat. Vaihdon aikana saatujen kokemusten ja uusien ystävien taaksejättäminen voi olla vaikeaa. Paluu omaan, vanhaan elämään voi tuntua tylsältä ja ihminen kaipaa takaisin spontaaneihin tilanteisiin, mitä vaihtokokemus on tarjonnut. PED ei ole täysin verrattavissa kulttuurishokin paluushokki-vaiheeseen, sillä Erasmus-vaihto-opiskelun aika on eri asia kuin esimerkiksi lomamatka. Toisille Erasmus-jälkeistä masennusta ei tule lainkaan ja toiset kokevat sen vahvempana tuntemuksena. Silloin avuksi voi olla esimerkiksi vaihtoajan ystävien kanssa uuden tapaamisen suunnittelu tai kotimaassa lähteä kansainväliseen toimintaan mukaan.

Ryhmäyttäminen

Ryhmäyttäminen on prosessi, jossa vuorovaikutus ryhmän jäsenten välillä, luottamus, viihtyminen ja tunteminen on tietoisesti kehitettävänä ja tuettuna. Onnistunut ryhmäytys tuo ryhmän jäsenille mukavan ja turvallisen tunteen

ryhmässä. Tunteiden johdosta ryhmän jäsen uskaltaa vapaasti yrittää ja erehtyä sekä ilmaista oman mielipiteensä.

Survival kit

Survival kit eli vapaamuotoisesti suomennettuna selviytymispaketti on vaihto-opiskelijalle korvausta vastaan vuokrattava astioita, lakanat, pyyhkeitä, tyynyn ja peiton sisältävä paketti. Tämän vuokraamalla vaihto-opiskelijan ei tarvitse ostaa kaikkea itse vaan hän voi käyttää paketissa olevia tavaroita vaihtonsa aikana ja palauttaa paketin vaihdon päätyttyä takaisin. Kun paketti palautetaan ehjänä ja kokonaisena, saa vaihto-opiskelija hinnasta osan takaisin itselleen. Turun kampuksella tällainen on ollut jo käytössä ja se on koettu tarpeelliseksi vaihto-opiskelijoiden keskuudessa. Ehdottaisin tällaisen paketin hankkimista jokaiselle kampukselle, jolle tulee vaihto-opiskelijoita pidemmäksi aikaa.

2 HUMAKO

HUMAKO on Humakin opiskelijakunta, jonka yksi päätehtävistä on jäsentensä edun valvominen sekä edistäminen eritoten koulutus- ja sosiaalipoliittisissa asioissa. HUMAKO on Humakin opiskelijoiden ja henkilökunnan vuoropuhelun välisenä linkkinä. HUMAKOn muina tehtävinä on kouluttaa tutorit tehtäviinsä, ylläpitää tutortoimintaa sekä järjestää opiskelijatapahtumia. HUMAKOn toiminta on ammattikorkeakoululakiin perustuvaa. HUMAKO tekee lisäksi yhteistyötä muiden opiskelijakuntien kanssa sekä on jäsenenä Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto SAMOK ry:ssä päästen näin vaikuttamaan myös sen toimintaan. HUMAKO tekee samalla vaikutustyötä valtakunnallisella tasolla. HUMAKO järjestää yhteisiä juhlia, tapaamisia ja reissuja kaikille Humakin opiskelijoille. Opiskelijakunta tekee yhteistyötä muiden korkeakoulujen kv-klubien kanssa.

Kv-tutorin velvollisuus

Kv-tutorina sinulla on velvollisuus tiedottaa vaihto-opiskelijoita HUMAKOn toiminnasta, tapahtumista ja jäsenyydestä. HUMAKOn jäsenyyden hankkiminen kannattaa myös vaihto-opiskelijalle, sillä jäsenenä saa alennusta HUMAKOn tapahtumista ja se oikeuttaa SAMOK-opiskelijakorttiin. Opiskelijakorttia näyttämällä saa taloudellisesti hyviä etuja, muun muassa Kelan ateriatukietu, alennusta VR:ltä, Matkahuollosta ja tietyistä kauppaketjuista. Vaihto-opiskelijalle HUMAKOn opiskelijakortti on samanhintainen kuin suomalaisillekin opiskelijoille. Jäsenkorttien hinnat ja muun tärkeän ajankohtaisen infon voi tarkistaa HUMAKOn nettisivuilta www.humako.net. Tutoreiden tehtäviin kuuluu HUMAKOn markkinointi myös vaihto-opiskelijoille. Jo tervetuloviestiin (liite 1) kannattaa kirjoittaa HUMAKOsta ja sen jäsenyydestä, jäsenyyden tuomista eduista sekä neuvoa, miten opiskelijakortin voi tilata. Vinkkaa samalla vaihto-opiskelijalle HUMAKOn englanninkielisistä nettisivuista (<http://www.humako.net/189>).

Opintopisteet tutoroinnista

Tutoroinnista voi saada opintopisteitä maksimissaan 10 opintopistettä. Tutorointitunneista kannattaa pitää aktiivisesti yllä omaa tutorointipäiväkirjaa, jotta kaikki tunnit ovat muistissa eikä niitä tarvitse miettiä viimeisen opiskeluvuoden päätteeksi. Muistiinkirjoittamista helpottaa valmis lomakepohja (liite 8).

3 VAIHTO-OPISKELIJAN TUKIVERKKO

Vaihto-opiskelijasta huolta omalta osaltaan vaihtokampuksella pitävät lähimmäisinä kv-tutor sekä kv-lehtori. Vaihtoprosessissa mukanaolevat muut henkilöt ovat Humakin koulutusyksikön kv-vastaava, Humakin kv-koordinaattori, kampuksen kv-lehtori ja opintosihteerin sekä vaihto-opiskelijan kotikorkeakoulun kv-koordinaattori. Koko vaihtoprosessin keskellä on itse vaihto-opiskelija, joka on viime kädessä itse itsestään sekä toiminnastaan vastuussa. Tehtävät jakaantuvat seuraavasti.

Kv-tutor...

- Ottaa yhteyttä vaihto-opiskelijaan ennen vaihdon alkua, menee häntä vastaan ja on apuna eritoten ensimmäisinä päivinä
- Huolehtii vaihto-opiskelijan vapaa-ajan aktiviteettien organisoinnista vaihdon aikana
- On vaihto-opiskelijan apuna ja ystävänä uudessa elämäntilanteessa. Kv-tutor on usein vaihto-opiskelijan ensimmäinen kontakti ja ystävä vaihtomaassa

Kv-tutorin yksityiskohtaisiin tehtäviin paneudun enemmän kappaleissa 4, 5 ja 6.

Kv-lehtori...

- On apuna ja vastaa vaihto-opiskelijan mieltä askarruttaviin kysymyksiin opetukseen liittyvissä asioissa
- On tarvittaessa tukena kv-tutorille

Muut henkilöt

Lisäksi vaihtoprosessiin liittyvät Humakin koulutusyksikön kv-vastaava ja kv-koordinaattori, jotka huolehtivat vaihtoon liittyvästä byrokratiasta yhdessä vaihto-opiskelijan, kampuksen kv-lehtorin ja opintosihteerin sekä vaihto-opiskelijan kotikorkeakoulun kv-koordinaattorin kanssa.

Koulutusyksikön kv-vastaava lisäksi lähettää vaihto-opiskelijalle ennen hänen vaihtonsa alkua oman tervetulosähköpostin, jonka mukana on hyväksymisilmoitus Humakin puolesta vaihtoon, tietoa opiskelusta Humakissa sekä asumismahdollisuuksista Suomessa.

4 ENNEN VAIHTO-OPISKELIJAN SAAPUMISTA

Kv-tutorilla on erilaisia tehtäviä hoidettavana ennen vaihto-opiskelijan saapumista. Kv-tutorin suurin työmäärä sijoittuu juuri ennen vaihto-opiskelijan saapumista sekä ensimmäisinä viikkoina vaihdon aikana.

4.1 Kerää koolle kiinnostuneet ja selvitä kampuksesi kv-rahatilanne

Paria kuukautta ennen vaihdon alkua selvitä, ketkä kampuksesi tutoreista ovat kiinnostuneita vaihto-opiskelijoiden tutoroinnista. Kannattaa jakaa resurssien mukaan tehtäviä, sillä kaikkea ei välttämättä ehdi eikä pysty tekemään yksin eikä se olisi oman jaksamisen kannalta järkevääkään. Kaikki asiasta kiinnostuneet tutorit ovat tervetulleita mukaan yhteiseen kokoukseen, joka kannattaa pitää yhdessä kv-lehtorin kanssa.

Kv-tutorointiin käytettävä raha kulkee HUMAKOn kautta kampuksille. Selvitä, mikä on kampuksesi kv-tutorointiin tarkoitettun rahan tilanne.

4.2 Pidä yhteinen kokous

On tärkeää pitää yhteinen kokous kv-tutoreiden ja kv-lehtorin kesken ennen vaihto-opiskelijoiden saapumista ja kerrata kaikki vastaanottamiseen liittyvät asiat. Kokous olisi hyvä pitää noin paria kuukautta ennen vaihdon alkamista.

Käykää läpi ainakin seuraavat asiat

- Kampukselle saapuvien vaihto-opiskelijoiden määrä
- Vaihto-opiskelijoiden nimet, kotimaat ja koulutusohjelmat
- Vaihdon kesto kunkin vaihto-opiskelijan kohdalta
- Vaihto-opiskelijoiden majoitus
- Ensimmäisten viikkojen ohjelma koulun osalta

- Onko tulossa yhteisiä projekteja tai harjoitteluita suomalaisten ja vaihto-opiskelijoiden kesken? Mille kursseille vaihto-opiskelijat osallistuvat?
- Vaihto-opiskelijoille ilmoitettavat kontaktihenkilöt kampuksella

Kv-lehtorin kanssa pidetyn kokouksen jälkeen kannattaa pitää vielä yhteinen kokous tutoreiden kesken, jossa suunnitellaan vapaa-ajan ohjelmaa orientaatioviikolle sekä ohjelmarunkoa koko vaihtoajalle. Sen jälkeen ilmoitetaan suunniteltu ohjelma kampuksen lehtoreille, jotta hekin ovat tietoisia siitä, millaista vapaa-ajan ohjelmaa on ajateltu.

Jos toiminnassa on mukana tarpeeksi tutoreita verraten saapuvien vaihto-opiskelijoiden määrään, kannattaa jokaiselle tutorille jakaa tasaisesti vaihto-opiskelijoita, jotta jokaisella vaihto-opiskelijalla olisi oma henkilökohtainen tutorinsa.

4.3 Perusta Exchange Students – ryhmä

Ennen vaihto-opiskelijoiden saapumista on hyvä perustaa esimerkiksi Facebookiin yhteinen ryhmä kaikille Humakiin tuleville vaihto-opiskelijoille sekä tutoreille. Ryhmän nimi voi esimerkiksi olla ”Humak Jyväskylä campus Exchange Students 2012/2013”.

Ryhmässä vaihto-opiskelijat voivat muun muassa...

- esittäytyä
- kysyä toisiltaan ja tutoreilta kaikista mieltä askarruttavista asioista vaihtoon liittyen
- kysyä yhteistä kyytiä lentokentältä/asemalta majoitukseen tai vaihtokaupunkiin

Ryhmässä tutorit voivat...

- esittäytyä
- tiedottaa koko porukkaa kerralla muun muassa tulevasta ohjelmasta

- vastata kysymyksiin

Ryhmän kautta kaikkien kuvat ovat esillä, jolloin toisten tunnistaminen esimerkiksi lentokentällä/asemalla on näin ollen helpompaa. Ryhmän kautta kaikkien on helpompi tutustua toisiinsa jo etukäteen.

4.4 Lähetä tervetuloviesti

Vaihto-opiskelijoihin on hyvä olla kontaktissa ennen heidän saapumistaan ja selventää tiettyjä asioita. Ensimmäinen yhteydenotto tervetuloviestin muodossa kannattaa lähettää sähköpostilla mieluiten noin kuukausi ennen saapumista. Viesti selventää vaihto-opiskelijalle sen, mihin hän on tulossa ja kuka on vastassa – kuinka siis varautua henkisesti ja fyysisesti. Viestistä tulee luottavainen mieli ja tunne, ettei hänen tarvitse olla yksin ongelmien ja kysymysten kanssa. Jokainen kv-toiminnassa mukana oleva tutor laittaa omille tutoroitavilleen oman viestin.

Tervetuloviestin ydinkohdat:

- Majoitus
- Rahankulutus
- HUMAKO ja jäsenyys
- Survival kit
- Facebook-ryhmä
- Vaihto-opiskelijan saapumisajankohta ja -paikka
- Vastaus vaihto-opiskelijalta
- Vaihto-opiskelijan yhteystiedot

Viestin liitteisiin voit lisäksi laittaa:

- Karttoja (Suomen kartta, josta käy ilmi vaihtokaupungin sijainti sekä vaihtokaupungin kartta, jossa näkyy kampuksen sijainti)
- Oman kampuksen tiedoilla täytetyn yhteystietolomakkeen ja tärkeät nettisivut (liite 6)
- Orientaatioviikon ohjelman (liite 2)

Tervetuloviestin tärkeys on suuri, sillä se auttaa vaihto-opiskelijaa orientoitumaan vaihtoonlähtöön sekä uuteen maahan ja kaupunkiin muuttamiseen. Tervetuloviesti luo myös tunteen, että vaihto-opiskelijasta välitetään ja että hän saa apua tarvittaessa. Tervetuloviesti voi parhaimmillaan vähentää kulttuurishokin voimakkuutta.

4.5 Hae avaimet, varaa sekä nouda survival kit

Avaimet

On sitten vaihto-opiskelijan majoitus paikallisessa asuntosäätiössä, kampuksella tai jossain muualla, olisi hyvä käydä hakemassa paikan avaimet. Olisi myös hyvä selvittää, missä paikka sijaitsee ja millainen asunto on kyseessä, onko se esimerkiksi kalustettu. Vaihto-opiskelijat saattavat tulla illalla, yöllä tai viikonloppuna, jolloin useimmat toimistot ovat jo kiinni, joten avaimet on hyvä noutaa etukäteen.

Survival kit

Jos kampuksellasi on survival kit ja vaihto-opiskelija tahtoo vuokrata itselleen sellaisen, varaa kit hänen puolestaan ja käy noutamassa se ennen kuin menet vaihto-opiskelijaa vastaan. Vaihto-opiskelija maksaa kitin itse, kun on saapunut kampukselle.

Selvitä, onko kitin kokoamiseen mahdollista saada rahoitusta tai koota se jotenkin muuten, esim. järjestämällä keräys opiskelijoiden käyttämättä jääneistä astioista, pyyhkeistä, peitoista, tyynyistä ja lakanoista.

Kirjallinen ”selviytymiskansio”

Survival kitin mukaan kannattaa liittää kirjallinen ”selviytymiskansio”. Jos survival kittiä ei ole mahdollista saada, tällainen kansio kannattaa koota. Kansioon kannattaa laittaa ainakin vaihtokaupungin kartta, koottuna vaihtokaupungin kivat/edulliset ruoka- ja juomapaikat, tärkeiden henkilöiden yhteystiedot, terveydenhuoltoon liittyvät infot, paikalliset nähtävyydet ja vaikkapa vaihtokaupungin liikuntamahdollisuudet. Vaikka osa tiedoista tervetuloviestissä lukisikin, eivät vaihto-opiskelijat niitä välttämättä pysty tulostamaan itselleen vaikka se olisi tarpeen.

4.6 Tiedota muita opiskelijoita

Muiden opiskelijoiden informointi tulevista vaihto-opiskelijoista on tärkeää. Esimerkiksi HumakPro:ssa on hyvä tiedottaa kanssaopiskelijoita vaihto-opiskelijoiden tulosta, jotta kaikki ovat asiasta tietoisia ja kiinnostuneet voivat mennä tervehtimään ja tutustumaan.

Tiedottaessa on hyvä kertoa, kuinka monta vaihto-opiskelijaa tulee, minkä nimisiä he ovat, mistä he tulevat ja kuinka kauan he viipyvät. Lähiaikojen ohjelma on myös hyvä kirjoittaa ylös kaikkien tietoon, sillä kiinnostuneet voivat näin laittaa tiedot itselleen ylös ja ottaa osaa ohjelmaan, mikä olisi toki hyvinkin toivottavaa.

Huomioi, että vaihto-opiskelijan kanssa viestittely ennen saapumista ja varsinainen saapumispäivä todennäköisesti ajoittuvat kesä- tai joululomasi ajalle, joten sinun on oltava lomasta huolimatta tavoitettavissa.

5 VAIHDON AIKANA

5.1 Saapuminen

Yleensä vaihto-opiskelijat saapuvat muutamia päiviä tai korkeintaan viikkoa aikaisemmin vaihtokaupunkiin ennen orientaatioviikon alkua. Vaihto-opiskelijan saapuessa mene häntä vastaan ennalta sovittuun paikkaan, sovittuna aikana. Muista ottaa majoituspaikan avaimet ja mahdollinen survival kit mukaan! Ruuhkaisille asemille kannattaa varautua vaihto-opiskelijan nimeä kantavalla kyltillä. Jos et löydä häntä, koeta tavoittaa puhelimitse ja pysy rauhallisena. Hän saattaa tulla vaikka seuraavalla bussilla/junalla/lennolla, joten tarkkaile aikatauluja. Jos et saa vaihto-opiskelijaa tavoitettua, ota yhteyttä ensisijaisesti kv-lehtoriin ja lähde selvittämään hänen kanssaan asiaa.

Kun olette löytäneet toisenne, on hyvä käydä esittelemässä uusi majoituspaikka sekä tutustua hieman majoituspaikan ympäristöön. Näytetään esimerkiksi, millä bussilla ja miten hän pääsee liikkumaan majoituksen, kampuksen sekä keskustan väliä ja missä on lähin ruokakauppa.

Varmista, että vaihto-opiskelija pärjää uudessa majoituspaikassaan. Lisäksi varmistu siitä, että uudessa majoituspaikassa on kaikki olennaiset asiat kunnossa eli vuokrasopimukset ovat kirjoitettu ja Internet-yhteys toimii. Vaihto-opiskelijaa on myös hyvä informoida esimerkiksi kierrätyksestä, jos se vain majoituspaikassa on mahdollista. Lopuksi kertaa vielä millaista ohjelmaa ja milloin on tiedossa, jos se on vahingossa mennyt infotulvassa ohi. Kerro, että olet tavoitettavissa, jos hän tarvitsee apua tai vaikkapa seuraa ensimmäisille päiville.

5.2 Orientaatioviikko

Kv-tutorin tehtävänä on auttaa vaihto-opiskelija alkuun uuden elämäntilanteen keskellä. Ensimmäisten päivien ja viikkojen aikana antama tuki ja apu on kaikista tärkeintä, koska se vaikuttaa koko vaihto-aikaan, sen miellyttävyyteen ja siihen, onko tutustunut helposti uusiin ihmisiin. Ensimmäisten viikkojen aikana tehdyt kontaktit ovat tärkeimpiä.

Orientaatioviikon aikana hoidetaan uudessa elämäntilanteessa tarvittavat asiat kuntoon, eli...

- jos vaihto kestää keskeytyksettä enemmän kuin kolme kuukautta, käydään poliisilaitoksella hoitamassa oleskelulupa/rekisteröinti kuntoon. Nettisivuilta www.migri.fi löytyy ajankohtaista tietoa aiheesta.
- käydään ostamassa bussikortti ja hankkimassa bussiaikataulut
- kannustetaan vaihto-opiskelijaa hankkimaan HUMAKOn jäsenyys ja neuvotaan, miten opiskelijakortin voi tilata, jos hän ei ole sitä jo etukäteen tehnyt
- hankitaan suomalainen puhelinliittymä
- avataan mahdollisesti suomalainen pankkitili, jos vaihto-opiskelija on tullut pidemmäksi aikaa vaihtoon ja kokee sen tarpeelliseksi

Edellä mainitut asiat voit tehdä myös jo ennen orientaatioviikon alkua yhdessä vaihto-opiskelijan kanssa, jos hän on tullut jo useampia päiviä aikaisemmin ja olisi tarvetta vaikkapa bussi- tai opiskelijakortille.

Orientaatioviikolla on tutoreiden järjestämää vapaa-ajan ohjelmaa. Vapaa-ajan ohjelma saa vaihto-opiskelijat ja suomalaiset opiskelijat luonnollisesti yhteen ja tutustumaan toisiinsa, saa vaihto-opiskelijan viihtymään ja unohtamaan mahdollisen koti-ikävänsä sekä tutustumaan vaihtokaupunkiin ja saada olonsa tuntemaan tervetulleeksi, sopeutumaan sekä oppia pärjäämään uudessa maassa ja kulttuurissa itsenäisesti. Liitteenä 2 oleva orientaatioviikon ohjelma on suomenkielinen pohja, jonka päälle voi alkaa koota omaa mieleistä ohjelmaansa.

HUOM!

Jos huomaat vaihto-opiskelijalla olevan kulttuurishokille ominaisia piirteitä, hänen kanssaan olisi hyvä keskustella asiasta. Ensin vaikka kahdestaan ja jos se ei auta, niin sitten vaikka terveydenhoitajan tai kv-lehtorin kanssa. Voi myös pitää yhteisen illanvieton vaihto-opiskelijoiden kesken, jossa keskustellaan

omista kokemuksista, miltä on tuntunut tulla Suomeen. Kaikenlainen hauska yhdessätekeminen auttaa tutustumisessa ja sopeutumisessa uuteen maahan ja kaupunkiin sekä innostamaan uuden kulttuurin pariin rohkeasti!

5.3 Muu ohjelma

Vaihtoajan ohjelma ei pääty orientaatioviikon jälkeen. Orientaatioviikolla ohjelmatarjontaa voi olla eniten, mutta senkin jälkeen on hyvä tehdä asioita yhdessä.

Erilaisia ohjelmavaihtoehtoja:

- Viikoittaiset lautapeli- ja korttipelit kantapaikassa voivat olla hauska traditio vaihtoajalle.
- Mieti, onko vaihtokaupungissa mahdollisuutta päästä kokemaan jotain ainutlaatuisempaa. Järjestetäänkö siellä esimerkiksi kanoottiretkiä, sisävesiristeilyjä, avantouintia tai kallio-/seinäkiipeilyä?
- Pidetäänkö kampuksesi liikuntasalilla yhteisiä vuoroja, sählyä, koripalloa, jalkapalloa tai muuta vastaavaa liikuntaryhmää, johon voisi ottaa osaa vaihto-opiskelijoiden kanssa?
- Erilaiset ulkoilumahdollisuudet kannattaa huomioida eri vuodenaikojen mukaan. Voisiko lähteä yhdessä kävelylle, lenkille, pyöräilemään, rullaluistelemaan, hiihtämään, lautailemaan/laskettelemaan tai luistelemaan? Myös lumikenkäily, patikointi, marjojen poimiminen, sienestäminen, soutaminen, uiminen, saunominen ja veneily voisivat olla mieluista puuhaa. Huomioi myös urheilukenttien ja uimarantojen käyttömahdollisuudet.
- Yhteiset ruoanlaittoillamat ovat mieltä avartavia kokemuksia sekä suomalaiselle opiskelijalle että vaihto-opiskelijalle.
- Käynnit erilaisissa tapahtumissa, paikallisissa museoissa ja muissa nähtävyyksissä ovat varmasti kiinnostavia.
- Vaatteiden ja kangaskassien itse tehty ”tuunaus”

- Buddy Programmen organisoiminen
- Yhteiset musisointihetket ovat myös varmasti kokemuksen arvoisia. Yksi kitara, piano/kosketinsoittimet tai djembe riittää mainiosti yhteislauluhetkiin.
- Jos vaihtokaupungissa on toinenkin korkeakoulu tai muu taho (esim. ESN tai AIESEC), joka järjestää opiskelijoille suunnattua kansainvälistä toimintaa, selvitä voitteko ottaa osaa.
- Eritoten naispuolisia vaihto-opiskelijoita saattaisi kiinnostaa kuulla mahdollisuudesta päästä esimerkiksi tanssimaan kertamaksulla paikalliseen tanssikouluun tai kokeilemaan vaikkapa joogaa. Selvitä paikkakuntasi mahdollisuudet erilaisiin aktiviteetteihin!
- Yhteisen mökki-viikonlopun lopun järjestäminen toisi varmasti unohtumattoman viikonlopun kaikille

AIESEC ja ESN

AIESEC ja ESN järjestävät toimintaa, tapahtumia ja reissuja korkeakoulujen vaihto-opiskelijoille. Ota selvää, onko kaupungissasi kumpaakaan järjestöä ja jos on, niin voiko Humakin vaihto-opiskelijat ottaa toimintaan myös osaa? ESN ainakin järjestää Lapin lisäksi matkoja myös Venäjälle, Viroon ja Ruotsiin, jotka saattaisivat myös olla kiinnostavia kohteita vaihto-opiskelijoiden mielestä. AIESECin nettisivut <http://aiesec.fi/> ja ESN:n nettisivut <http://esnfinland.eu>. Ohjelman on hyvä olla monipuolista, sillä meitä on moneen junaan. Toiset ihmiset tykkäävät enemmän vieraila museoissa ja näyttelyissä, kun taas toiset tykkäävät käydä katsomassa vaikkapa musiikki- tai tanssiesityksiä tai stand upia. On parempi järjestää mieluummin liikaa kuin liian vähän ohjelmaa vaihdon aikana, jotta jokainen löytää jotain mieluista puuhaa, kun on valinnanvaraa. Kaikkea ei myöskään tarvitse suunnitella etukäteen vaan asioita voi tehdä myös lyhyemmällä varoitusajalla. Kannattaa myös miettiä, mitä ohjelmaa voi järjestää pienellä budjetilla tai mihin ei välttämättä tarvitse rahaa lainkaan. Nyyttäri-meininki on oiva vaihtoehto vaikkapa yhteiseen ruoanlaittoiltaan.

Huomioi, että kaiken ohjelman ei tarvitse eikä kannatakaan olla alkoholilla höystettyä. Toki sellaistaikin ohjelmaa voi olla mukana, mutta humalahakuisen illanvieton ei siitä huolimatta tarvitse aina olla se pääasia.

Vinkkinä...

Kannattaa varautua kertomaan milloin vain Suomesta, sen historiasta ja kulttuurista erilaisia asioita, koska vaihdon aikana varmasti keskustelua syntyy, kun puhe kääntyy eri maiden eroavaisuuksiin ja niiden vertailuun. Kv-tutorin kannattaa siis omaksua itselleen joitain perustietoja ja faktoja, koska edellä mainitut asiat usein kiinnostavat ulkomaalaisia. Toki kaikkea ei tarvitse tietää ja paljon asioita pystyy nopeasti selvittämään tai varmistamaan, mutta perustieto omasta maasta, historiasta ja kulttuurista on hyvä olla tiedossa.

5.3.1 Yhteiset reissut lähelle ja kauas

Vaihtoajan ohjelmaa värittävät hyvin yhteiset reissut. Tutorit voivat järjestää niitä esimerkiksi vaihtokaupunkia lähellä oleviin toisiin kaupunkeihin. Ota selvää, onko kaupunkisi lähellä jotain kiinnostavaa kohdetta (esim. Unesco-kohdetta tai kansallispuistoa), johon voisi käydä ryhmällä tutustumassa. Reissujen ei kuitenkaan tarvitse sijoittua kaikista kauimpana oleviin kaupunkeihin, sekin voi olla kivaa, että mennään yhdessä naapurikylään katsomaan nähtävyyksiä, käymään museossa tai vaan kahvilla.

Matkat toisille kampuksille voivat myös herättää kiinnostusta vaihto-opiskelijoiden ja suomalaisten opiskelijoiden keskuudessa. Voisiko esimerkiksi Humak olla avuksi ja järjestää yhteisen bussikyydin toiselle kampukselle vaikkapa yhteiseen seminaariin?

Jos se vain on resurssien puolesta mahdollista järjestää, reissu Lappiin saisi melko varmasti suuren suosion vaihto-opiskelijoilta. Lappi kiehtoo ulkomaalaisia ja lähestulkoon jokainen vaihto-opiskelija haluaisi lähteä käymään siellä vaihtonsa aikana. Useimmille se voi kuitenkin olla liian vaikea itsenäisesti järjestää, koska matka on pitkä ja Lappi ei ole turhaan kuuluisa hintojen korkeudestaan. Matkojen ja majoituksen järjestäminen Lappiin voi olla haasteellista, myös Lapissa liikkuminen Rovaniemen yläpuolella ilman omaa autoa voi aiheuttaa päänvaivaa. Lapin reissu helposti vaatii useamman päivän, jotta ehtii nähdä ja kokea tarpeeksi matkustamisen lisäksi, joten voi olla haasteellista järjestää opintojen puolesta tarpeeksi pitkää aikaa reissaamiseen.

5.3.2 Vuorovaikutuksen tärkeys

Mikään vaihto-aika ei ole samanlainen, ei yksilöllisesti eikä ryhmänä. Vaihto-opiskelijat ovat luonteeltaan erilaisia, tulevat eri maista, kaupungeista ja olosuhteista. Siksi onkin tärkeää huomioida vuorovaikutuksen merkitys. Ihmisillä on erilaisia ajatuksia, toiveita ja oletuksia siitä, mitä heidän vaihtoaikansa tulee pitämään sisällään, sen takia kommunikointi on tärkeää. Orientaatioviikon ohjelmaan he eivät voi välttämättä suuremmin vaikuttaa, mutta vaihtoajan ollessa pitkä, on siitä helppo muokata jokaisen vaihto-opiskelijaporukan tarpeita vastaava vuorovaikutuksen myötä.

Keskustele vaihto-opiskelijoiden kanssa siitä, mitä he toivovat vaihto-ajaltaan tutoreiden järjestämän ohjelman puolesta. Mitä he tahtoisivat tehdä? Mitä sellaista he toivovat pääsevänsä tekemään, mutta eivät osaa tai pysty syystä tai toisesta itse mahdollistamaan sitä? On merkityksellistä kuunnella vaihto-opiskelijoiden tarpeita ja toiveita, koska heillä on kullannarvoisia kommentteja kansainvälisen tutortoiminnan kehittämisen kannalta.

Vuorovaikutus tutoreiden ja lehtoreiden kesken

Tapaamiset tutoreiden ja kv-lehtorin välillä ei jää ensimmäiseen kokoukseen. Tapaamisia on hyvä järjestää useamman kerran vaihdon aikana (esim. kerran kuussa), jotta kaikki olisivat tietoisia siitä, miten vaihto-opiskelijoiden vaihto on sujunut, millaista ohjelmaa jatkossa järjestetään ja että aikataulut edelleen ovat toimivia keskenään.

5.4 Omaan elämään mukaan ottaminen

5.4.1 Arki

Suuri osa vaihto-opiskelijoista varmasti arvostaa sitä, jos pääsee näkemään natiivin elämää - miten oikeasti joku muunmaalainen kuin itse elää ja mistä arki koostuu. Sen ei tarvitse olla mitään sen suurempaa tai pienempää kuin on vaan oman arkensa näyttämistä. Toki se on täysin vapaaehtoista ja yleensä oman arjen näyttäminen sujuu luontevasti ystävyysuhteen syntyessä. Kannattaa

kuitenkin rohkeasti kutsua mukaan kaveriporukan yhteisiin juhliin, pieniin päiväretkiin, iltakävelyille tai ruokaostoksille. Jyväskylän kampuksella vierailut Humakin vaihto-opiskelija sanoin ”Ohjelman itsessään ei tarvitse olla niin huikeaa superspektaakkelia koko ajan, sillä tärkeintä on yhdessäolo ja tunnelma”.

5.4.2 Projektit ja työharjoittelut

Opinnäytetyössä tekemäni kyselyn perusteella vaihto-opiskelijat toivovat vaihdoltaan sekä kursseja vaihto-opiskelijoiden kesken että yhdessä suomalaisten kanssa. Lisäksi heistä olisi kiinnostavaa päästä tekemään projektia tai työharjoittelua yhdessä suomalaisen opiskelijan kanssa. Tästä asiasta kannattaa keskustella jo ensimmäisessä kokouksessa lehtorien kanssa, voisiko yhteistä kurssia, projektia tai työharjoittelua saada mukaan vaihtoaikaan. Yhteiset kurssit, projektit ja työharjoittelut helpottavat tutustumista, opettavat kommunikointia ja työskentelyä kansainvälisessä ilmapiirissä sekä lisää ulkomaisia sanoja ja lauseita sanavarastoon etenkin ammatillisessa mielessä.

5.5 Palautteen keruu

Seuraavalle kerralle löytyy varmasti aina jotain kehitettävää, joten palautteen keruu on tärkeä osa vaihtoprosessia. Palaute kerätään vaihtoajan lopulla, kun kurssit on suoritettu ja ollaan läksiäisjuhlia sekä kotiinlähtöä vaille valmiita. Palautteen keruu osoittaa, mikä on ollut vaihto-opiskelijan kannalta erityisen tärkeää ja onnistunutta ja mikä vaatisi kehitystä.

Liitteenä 7 on valmis palautelomakepohja, jota voi soveltaa jokaiselle kampukselle yksilöllisemmäksi. Palaute on helpoin kerätä niin, että istutaan kaikki yhteisen pöydän ääreen ja pyydetään täyttämään lomake heti. Jos kaikki eivät pääse tulemaan, voidaan palautelomake lähettää vaikka sähköpostin kautta ja pyytää mahdollisimman pikaista vastausta.

5.6 Läksiäisjuhlat

Ikimuistoiset läksiäisjuhlat ovat mukava tapa päättää vaihtoaika. Niistä kannattaa tiedottaa kaikkia hyvin etukäteen, jotta kaikki halukkaat pääsevät niihin osallistumaan. Tutoreilla voi olla jokin yhteinen muistaminen jokaiselle vaihto-opiskelijalle erikseen ”kotiinviemiseksi” tai sitten vaihtoehtoisesti jokaisella tutorilla omilla tutoroitavilleen omat muistamisensa. Sen ei tarvitse olla esimerkiksi kuin vaikka kortti, missä on hauska kuva vaihdon varrelta, lukee kiitos vaihtoajasta ja kaikkien tutoreiden allekirjoitukset. Kannattaa varautua myös siihen, että ilta saattaa olla sekä vaihto-opiskelijoiden että tutoreiden puolelta hyvinkin tunteellinen. Varaa siis nenäliinoja mukaan sekä itsellesi että kaverille!

6 VAIHDON JÄLKEEN

6.1 Palautekokous

Vaihtoajan jälkeen kannattaa pitää kokous kuluneen vaihtoajan onnistumisesta tutoreiden ja kv-lehtorin kesken, mieluiten vaihto-opiskelijoiden täyttämien palautelomakkeiden äärellä. On hyvä kerrata miten kaikki sujui ja mitä kehitettävää on seuraavalle vuodelle? Mitä asioita nousee palautelomakkeissa esiin, joihin voi ja joihin kannattaa panostaa seuraavaa vuotta ajatellen? Kokouksessa on hyvä käydä läpi sekä opintoihin että tutortoimintaan liittyvä palaute.

6.2 Post Erasmus Depression (PED)

Tietenkin PED:sta selviytyminen on sinänsä jokaisen oma asia, mutta ei se haittaa vaikka tutor olisi tässäkin vaiheessa vielä ainakin vähän mukana. On kiva, jos joku kysyy mitä kuuluu ja sanoo muutaman lohdutuksen sanan, jos mieli on maassa ja kaipaa takaisin vaihtomaahan. Muutamia neuvoja siitä selviytymiseen voi myös foorumilla antaa, esimerkiksi aloita uusi harrastus, säästä rahaa, jotta pääsee uudelleen matkustelemaan joko vaihtomaahan tai muualle. Voidaan myös vaikka sopia seuraava yhteinen tapaaminen jossain päin maailmaa. Kannusta tekemään jotain sellaista, mitä vaihto-opiskelija on aina halunnut tehdä!

7 LOPPUSANAT

Tärkeintä kv-tutorin työssä on antaa vaihto-opiskelijalle monipuolisia kokemuksia ja näyttää millainen maa Suomi oikeasti on sen rikkaudessaan ja millaisia suomalaiset ihmiset oikeasti ovat. On tärkeää näyttää monipuolista luontoamme, aktiviteettejamme, elintapojamme, päästää heidät koteihimme ja sydämiimme. Näyttää kenties omaa kotikaupunkia, missä syntyi ja tutustuttaa omaan perheeseen. Näyttää paikkoja, jotka ovat itselle tärkeitä, viedä pois turistitungsista vaikka toki nähtävyydetkin ovat tärkeitä. Opettaa historiaamme ja kulttuuriamme keskustelun, ruoan, nähtävyyksien, tapahtumien ja arjen kautta. Tärkeää on ottaa vaihto-opiskelija mukaan omaan arkeen, koska silloin todella pääsee näkemään, millaista elämä Suomessa on. Se on todennäköisesti kuitenkin yksi syy, miksi he tänne haluavat tulla. Tärkeintä on aito välittäminen.

Annetut esimerkit ovat ohjenuoria, joista toivottavasti on apua tositilanteessa ja jotka selventävät kv-tutorin tehtäviä. Toivon, että saat ainakin mahdollisimman moneen kysymykseesi vastauksen oppaasta. Joskus jotkut tilanteet voivat tuntua hankalalta ja ei ole aivan varma, mitä pitäisi tehdä. Niinä hetkinä on hyvä samaistua vaihto-opiskelijan asemaan ja miettiä, mitä itse toivoisi, jos olisi samassa tilanteessa kuin hän.

On kuitenkin hyvä muistaa, että on tärkeää pitää huolta myös omasta itsestään. Vaihto-opiskelija kyllä pärjää, vaikket hänen vierellään valvoisikaan 24 h vuorokaudessa. Oma hyvinvointi on kaikista tärkeintä, etenkin jos taakka tuntuu liian raskaalta kantaa. Liika holhous ei ole kenenkään kannalta hyvä. Kv-tutoroinnin on tärkeää olla hauskaa eikä olla painolasti kenenkään harteilla. Asioita tehdään yhdessä, jotta kenellekään ei tulisi liian paljon tehtäviä ja vastuuta. Tämän kuuluu olla mukavaa puuhaa, josta saa hienoja muistoja, kokemuksia ja uusia ystäviä.

Onnea matkaan!

LÄHDELUETTELO

AIESEC 2013. Viitattu 14.4.2013. <http://aiesec.fi/>

ESN 2013. Viitattu 14.4.2013. <http://esnfinland.eu>

HUMAKO 2013. Viitattu 14.4.2013. <http://www.humako.net>

Koulurauha 2012 – 2013. Turvallinen koulu. Ryhmäyttäminen. Viitattu 9.4.2013. http://www.koulurauha.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=85&Itemid=90

Suominen, Minna 2013. HUMAKOn kansainvälisen tutortoiminnan kehittäminen. Toimintaopas kv-tutoreille. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Tiittula, Liisa 2005. Monikulttuurisuus ja viestintä. Teoksessa Pirkko Pitkänen (toim.) Kulttuurien välinen työ. Helsinki: Edita, 123 – 135.

LIITTEET

Liite 1. Esimerkki tervetulo viestistä

Delightful hello from Finland to you!

My name is Maija Esimerkki and I'm 23 years old girl from Jyväskylä. I'm studying cultural management in Humak – this is my 4th year now and I will graduate this spring. I'm also an international tutor here and I'll take care of you during your exchange in our campus. Tutors, other students and I are waiting for your visit a lot, so we wanted to say that you're warmly welcome here! ☺

There are some things, what I'd like to say to you and ask from you, so please read the whole message carefully.

Accommodation

First I'd like to know, **do you have your accommodation already?** If you have, I would like to know where will you stay, because then I could get your keys before you come.

Survival kit

Usually the apartments offered for students are furnished, but they don't have bed linen and kitchen utensils. They're really expensive to buy or to bring, so I suggest you to rent a survival kit from us. It's a package, which includes bed linen, pillow, blanket and some dishes for everyday life (like fork, spoon, knife, mug, plate etc.). It costs _€. The price might seem high, but you'll get some money in return, when you return the kit in good condition back in the end of your exchange. **Let me know, if you would like to rent the kit**, so I can get it already for you, before you come.

HUMAKO

In Humak there is a students' union called HUMAKO. By being a member of them, you will get a student card, which provides for you a discount in many places through Jyväskylä and whole Finland. You will get a lower price from the events HUMAKO offers for students. You will also get 50 % discount from long distance busses and train ticket, so the membership pays itself back really

quickly. The membership costs _€. **You can send an application already before you come** via their website <http://www.humako.net/189> and your student card will be waiting for you, when you come. You can also write the application, when you come.

Orientation week

We will have a common orientation week in the beginning, when every exchange student has come to Jyväskylä. **You can see the orientation week program in attach file.**

Our campus

I'm not sure, if you know it already or not, but our campus is located in Korpilahti, not exactly in the centrum of Jyväskylä. Korpilahti is around 30 kilometers away from Jyväskylä. Usually students go to the campus by their own cars or by bus. We'll see together, how you'll go there. If you want to know something about travelling with public transport in Finland, just let me know and I will tell.

Things to buy in the beginning

There are some things, what we suggest you to buy, when you come here. **A bus card** will be really useful, because usually the apartments for exchange students are located 4 – 5 kilometers away from the centrum of Jyväskylä. It will be also useful, if you have to go by bus to our campus. The bus card costs _€. **A student card** is also good to get of course, if you don't apply it already before. **Finnish phone number** will be useful; I can help you to get it. **Finnish bank account** might also be helpful, especially if you stay for a longer time. We will get these things together during orientation week; I just wanted to inform you about these things in advance. So prepare to spend some money in the beginning.

What to take with you

There are some things, what I suggest to take with you. **Warm clothes** are good to take with, because it will be cold in the winter. **European Health Insurance Card**, that you will get the same care in the hospitals with the same price as Finnish people. **Optional things** are clothes and other equipment for doing

sports. Also camera, towel, swimsuit, your own hygiene stuff and medicine are good to notice while packing. Finally, most important things are **a passport** and **your ID card**.

Facebook-group

We have a common group for exchange students and tutors in Facebook. It's called **Humak Jyväskylä campus Exchange Students 2012/2013**. We hope you to join there, so it'll be easier to inform everybody about everything. You can also get to know new people there before you come. You can also ask me as a friend in Facebook.

In attach file

In attach file there is **contact information** for our campus and **links for useful websites**. I suggest you to check them out. If you have any questions or anything, please don't hesitate to ask me! I'm happy if I can help you somehow. You can find my contact information below.

Things I'd like to know about you

When do you come? I can come to get you from the station. I would like to have **your phone number**, if something surprising happens. I hope you could also tell me something of yourself; your age and interest's for example. Do you know already something of Jyväskylä? What kind of things you would like to do during your exchange?

I'm waiting for to hear from you soon! ☺

Best wishes,

Maija Esimerkki, international tutor,

Humak, Jyväskylä campus

t. + 358 000 0000

maija.esimerkki@xxx.xxx

Liite 2. Esimerkki orientaatioviikon ohjelmasta

Opetuksen puolesta ensimmäisellä viikolla tutustutaan kampukseen, sen tiloihin ja käytäntöihin, tutustutaan koulun henkilökuntaan, kaikkiin tutoreihin ja muihin opiskelijoihin, opetellaan käyttämään HumakPro:ta, kirjaudutaan kursseille, hankitaan Humakin sähköpostiin tunnukset ja hoidetaan viimeiset byrokraatiaan liittyvät asiat kuntoon.

Maanantai

Koulupäivän jälkeen voidaan lähteä hoitamaan asioita kaupungille eli hankkimaan ainakin bussikortti ja puhelinliittymä. Samalla voidaan hieman esitellä kaupungin keskustaa. Kun asiat on hoidettu kuntoon, voidaan mennä esimerkiksi yhden tutorin luokse ja järjestää rento tervetuliaisillallinen (voi olla osallistumismaksun kanssa kattaakseen kulut tai vaihtoehtoisesti käyttää kv-tutorrahoja).

Tiistai

Koulupäivän jälkeen voidaan lähteä kunnolla kaupunkikierrokselle, jossa esitellään tarkemmin keskusta-alue sekä paikalliset nähtävyydet. Kierroksen päätteeksi voi mennä yhdessä paikalliseen pubiin osallistumaan pubivisaan ja tutustumaan toisiin lisää.

Keskiviikko

Voidaan pitää kulttuuri-ilta ja lähteä katsomaan esimerkiksi teatteria, tanssia tai musiikkia.

Torstai

Joku ilta on hyvä hieman hengähtääkin ja katsoa rennosti yhdessä suomalainen elokuva.

Perjantai

Jos päivä olisi opetuksesta vapaa, voitaisiin lähteä jo aamusta tutustumaan paikallisiin museoihin ja näyttelyihin.

Lauantai ja sunnuntai

Lauantaista sunnuntaihin voisi organisoida yhteisen mökkireissun lähialueelle. Mökillä tutustuttaisiin suomalaiseen kulttuuriin paremmin esimerkiksi saunomisen ja suomalaisen ruoan yhteydessä.

Liite 3. Omat tutoroitavat

Alla olevan pohjan avulla pysyt helposti mukana omista tutoroitavistasi. Pohja antaa etenkin alkuun tärkeän infon, jotta muistat mennä kaikkia vastaan, kun kirjoitat ylös paikat ja kellonajat. Näin sinulle jää myös ylös vaihto-opiskelijan yhteystiedot.

Nimi _____

Saapumisaika ja -aika _____

Puh.nro _____

E-mail _____

Katuosoite Suomessa

Nimi _____

Saapumisaika ja -aika _____

Puh.nro _____

E-mail _____

Katuosoite Suomessa

Nimi _____

Saapumisaika ja -aika _____

Puh.nro _____

E-mail _____

Katuosoite Suomessa

Nimi _____

Saapumisaika ja -aika _____

Puh.nro _____

E-mail _____

Katuosoite Suomessa

Liite 4. Check-list

Ennen vaihto-opiskelijan saapumista

- Kokoa kv-toiminnasta kiinnostuneet tutorit yhteen (noin paria kuukautta ennen vaihdon alkua)
- Tapaa kv-lehtorin ja muiden tutoreiden kanssa (noin paria kuukautta aiemmin)
- Suunnittele tutoreiden kanssa vapaa-ajan ohjelmarunkoa sekä orientaatioviikolle että koko vaihtoajalle (noin paria kuukautta aiemmin)
- Perusta Facebook-ryhmä vaihto-opiskelijoille (noin kuukautta aiemmin)
- Lähetä tervetulo viesti (noin kuukautta aiemmin)
- Tiedota muita opiskelijoita (muutamaa viikkoa aiemmin)
- Hae majoituspaikan avaimet tarvittaessa sekä varaa ja hae tarvittaessa survival kit (noin viikko aiemmin)

Vaihto-opiskelijan saapuessa

- Ota survival kit ja majoituspaikan avaimet mukaan mennessä vaihto-opiskelijaa vastaan
- Kun olette tavanneet, menkää yhdessä vaihto-opiskelijan majoitukseen
- Näytä majoituspaikan ympäristöä (mm. lähimmät bussipysäkit ja lähin kauppa)

Orientaatioviikko

- Kampukseen, henkilökuntaan ja muihin opiskelijoihin tutustuminen
- Kurssien selvittely ja byrokratian hoito loppuun
- Bussi- ja opiskelijakortin hankkiminen sekä suomalainen puhelinliittymä, mahdollisesti pankkitilin avaaminen

- Kaupungin ja paikallisten nähtävyyksien esittely
- Suunnitellun vapaa-ajan ohjelman toteutus

Vaihdon aikana

- Yhteisen ohjelman organisointia
- Omaan elämään mukaan ottaminen
- Mahdolliset yhteiset kurssit/työharjoittelut/projektit
- Kokous esimerkiksi kerran kuussa kv-lehtorin kanssa
- Tukeminen
- Palautteen keruu
- Läksiäiset ja kiitos

Vaihdon jälkeen

- Palautekokous
- Post Erasmus Depression

Liite 5. Sanalista tutoreille

Alla olevia sanoja saatat tarvita kerrottaessa Suomessa opiskelusta.

- Ammattikorkeakoulu = University of Applied Sciences / AMK-institute
- Alempi korkeakoulututkinto = Bachelor's degree
- Arvosana = Grade
- Asumislisä (KELAn termi) = Housing supplement
- Asumistuki (KELAn termi) = Housing allowance
- Ateriatuki (KELAn termi) = Meal subsidy
- Hakea = Apply
- Hakemus = Application
- Hakija = Applicant
- Hakuaika = Application period
- Hakulomake = Application form
- Hallinto = Administration
- Hanke = Project
- Harjoittelija = Trainee / Apprentice
- Harjoittelu = Practical training / Apprenticeship
- Henkilöllisyystodistus = Identity card (I.D. card)
- Henkilöstö = Staff
- HOPS = Individual / personal study plan
- Humanistinen ja kasvatusala = Humanities and Education (koulutusalan nimi)
- Hyväksilukeminen = Credit transfer / accreditation
- Ilmoittautua (esim. läsnä olevaksi) = Enrol
- Ilmoittautumislomake = Registration form/enrolment form
- Irtisanomisaika = Notice for dismissal
- Itsearviointi = Self-evaluation
- Jäsenmaksu = Membership fee
- Kansainväliset asiat = International affairs
- Kielitaito = Language proficiency
- Kirjoittautuminen (opiskelijaksi) = Registration
- Korkeakoulujärjestelmä = The higher education system
- Koulutus = Education/training
- Koulutusala = Field of study/Discipline

- Käyttäjätunnus = User name
- Luennoitsija = Lecturer
- Luento = Lecture, class, lesson
- Lukukausi = Term / semester
- Lähiopetus = Contact hours / class hours
- Lääkärintodistus = Medical certificate
- Monialainen (oppilaitos) = Multi-field (institution)
- Oleskelulupa = Residence permit
- Opinnäytetyö (AMK) = Final exam (University of Applied Sciences)
- Opinnäytetyö (yliopisto) = Thesis / dissertation (university)
- Opintolaina = Study / student loan
- Opintopiste = Credit
- Opinto-opas = Students' guide / Programme book / Study guide
- Opintoraha (KELAn termi, vrt. opintotuki) = Study grant
- Opintosihtööri = Student affairs officer
- Opintosuoritusote = Transcript of study records
- Opintotoimisto = Student affairs office
- Opintotuki (KELAn termi) = Student financial aid
- Opiskelija-asuntola = Hall of residence
- Opiskelija-asuntosäätiö = Student housing foundation
- Opiskelijakortti = Student identification (I.D.) card
- Opiskelijakunta = Student union
- Opiskelijavaihto = Student exchange
- Opiskeluaika = Duration of studies
- Opiskeluterveydenhuolto = Student health care
- Opiskelutodistus = Registration certificate / Certificate of student status
- Oppiaine = Subject
- Tutkinto = Degree / Qualification
- Tutorointi = Tutoring
- Työssäoppiminen = On-the-job learning
- Vaihto-opiskelija = Exchange student
- Valmistua = Graduate
- Verkostoituminen = Networking

Liite 6. Yhteystiedoille pohja

Campus: _____

Address: _____

Telephone: _____

International tutor(s): _____ tel. _____

International lector: _____ tel. _____

Departmental coordinator: _____ tel. _____

International affairs coordinator: _____ tel. _____

Secretary in the campus: _____ tel. _____

Health nurse in campus: _____ tel. _____

Emergency number: 112

Useful websites:

- Humak's website in English <http://www.humak.fi/en>
- HUMAKO's website in English <http://www.humako.net/189>
- Timetable for trains www.vr.fi
- Timetable for busses www.matkahuolto.fi
- Timetable for local busses _____
- The city's and region's websites _____
- Website for local events _____
- Websites, where you can find basic info of Finland:

<http://finland.fi/Public/default.aspx>

http://www.expats-finland.com/moving_to_finland/index.html

http://www.mol.fi/mol/fi/00_tyonhakijat/04_maahanmuuttajien_palvelut/life_in_finland/index.jsp Guides of Finland

<http://www.infopankki.fi/en-GB/home/>

Liite 7. Palautelomakepohja

We would like to have feedback from you of your exchange time, especially according to studies and free time program (offered by tutors). If you need more space for your answers, you can continue answering on the other side of the paper.

1. What kind of wishes and expectations of your exchange you had before you came to Finland?

2. Did the wishes come true during your exchange? If they didn't, can you tell us why?

3. How would you develop our actions for exchange students?

4. How did you like the free time program, which tutors organized? Was it too less, enough or too much? Was it interesting or boring? If you didn't like it, could you tell us, what kind of things you missed?

5. What did you like your studies here? Were they enough challenging? If not, what do you suggest?

6. Free word

We appreciate your honest answer; with it we can develop our actions. Thank you a lot!

Liite 9. Omia muistiinpanoja